

RAPORT O SYTUACJI BANKÓW W I PÓŁROCZU 2016

URZĄD KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO
Warszawa, 2016

SPIS TREŚCI

1.	Główne kierunki zmian 3
2.	Najważniejsze spostrzeżenia i wnioski 4
3.	Otoczenie zewnętrzne 6
4.	Pozycja kapitałowa i płynnościowa, wyniki finansowe, główne obszary działalności i związane z nimi ryzyko 10
5.	Sytuacja i wycena rynkowa największych banków oraz ich inwestorów strategicznych 34
6.	Wnioski końcowe 41

ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA

Fundusze własne

wzrost

Łączny współczynnik kapitałowy

wzrost

WYNIK FINANSOWY

Wynik odsetkowy

wzrost

Wynik z tytułu opłat i prowizji

spadek

Wynik pozostałej działalności bankowej

silny wzrost

Koszty działania

znaczny wzrost

Saldo odpisów i rezerw

znaczny wzrost

Wynik finansowy netto

wzrost

KREDYTY SEKTORA NIEFINANSOWEGO

Kredyty mieszkaniowe

wzrost

Kredyty konsumpcyjne

wzrost

Pozostałe kredyty dla gospodarstw domowych

wzrost

Kredyty dla MSP

wzrost

Kredyty dla dużych przedsiębiorstw

wzrost

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Depozyty gospodarstw domowych

znaczny wzrost

Depozyty przedsiębiorstw

okresowy spadek

Kredyty i depozyty sektora finansowego

spadek

Depozyty sektora budżetowego

okresowy wzrost

JAKOŚĆ KREDYTÓW

stabilna/pogorszenie

stabilna

stabilna/poprawa

stabilna/poprawa

stabilna/poprawa

Najważniejsze spostrzeżenia i wnioski

OTOCZENIE ZEWNĘTRZNE

- **Stabilne tempo wzrostu gospodarki, ale obniżone w stosunku do ubiegłego roku**
- **Stabilna sytuacja finansowa sektora przedsiębiorstw**
- **Poprawa na rynku pracy i nastrojów konsumentów**
- **Sytuacja na rynku finansowym względnie stabilna**
- **Stabilna sytuacja finansów publicznych**
- **Sytuacja na rynku nieruchomości relatywnie korzystna**

STRUKTURA SEKTORA

- **Zmniejszenie zatrudnienia i sieci sprzedaży**
- **Koncentracja mierzona udziałem 10-ciu największych banków bez zmian**
- **Wzrost udziału inwestorów krajowych (okresowy wzrost sumy bilansowej banku państwowego)**

KAPITAŁY

- **Wzrost bazy kapitałowej i poprawa miar adekwatności kapitałowej**
- **Ograniczona liczba banków nie spełniających wymogów CRR oraz zaleceń KNF**

PŁYNNOŚĆ

- **Zadowalająca sytuacja w zakresie bieżącej płynności**
- **Relacja kredytów do depozytów sektora niefinansowego na poziomie równowagi**

WYNIKI FINANSOWE

- **Poprawa wyniku finansowego na skutek wzrostu wyniku odsetkowego, pozostałego wyniku działalności bankowej oraz salda pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych. W przeciwnym kierunku oddziaływało obniżenie wyniku z tytułu opłat i prowizji, wzrost kosztów działania oraz wzrost ujemnego salda odpisów i rezerw**
- **Głównym czynnikiem poprawy wyników było rozliczenie w II kwartale br. sprzedaży udziałów w VISA Europe Limited. Bez tej transakcji wyniki byłyby niższe od ubiegłorocznych. Z drugiej strony wyniki części banków znajdują się pod presją wprowadzenia podatku od niektórych instytucji finansowych**
- **Kluczowe znaczenie dla wyników banków w kolejnych okresach będzie miał rozwój koniunktury w polskiej gospodarce oraz czynniki o charakterze regulacyjnym**

KREDYTY

- **Ograniczony przyrost kredytów - głównym obszarem wzrostu były kredyty dla przedsiębiorstw i gospodarstw domowych, podczas gdy zadłużenie z tytułu kredytów dla sektora finansowego i budżetowego uległo obniżeniu**
- **Bieżący monitoring wskazuje, że banki dokonują korekty w polityce kredytowej w obszarze kredytów mieszkaniowych, zgodnie z zaleceniami KNF**
- **Poprawa sytuacji na rynku pracy oraz rządowy program „Rodzina 500+” mogą ograniczyć popyt na kredyt konsumpcyjny o niższych kwotach ze strony części gospodarstw domowych (w tym kontekście zjawisko pozytywne)**
- **Główne źródła zagrożenia dla dalszego stabilnego rozwoju akcji kredytowej znajdują się w otoczeniu makroekonomicznym oraz regulacyjnym**

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

- **Utrzymuje się wysokie tempo wzrostu depozytów sektora niefinansowego (znaczny wzrost depozytów gospodarstw domowych, okresowy spadek depozytów przedsiębiorstw), choć środowisko niskich stóp pozostaje dla banków wyzwaniem**
- **Obniżenie stanu depozytów i kredytów sektora finansowego**
- **Silny, ale okresowy wzrost depozytów sektora budżetowego**
- **Wzrost emisji własnych i zobowiązań podporządkowanych**
- **Finansowanie zagraniczne pozostaje względnie stabilne**

JAKOŚĆ KREDYTÓW

- **Jakość portfela kredytowego pozostaje stabilna - nieznaczne osłabienie odnotowano w obszarze kredytów mieszkaniowych, w pozostałych obszarach obserwowano stabilizację lub poprawę (pozytywne obserwacje po części pod wpływem wyłączenia z bazy danych SK Banku)**
- **Program „Rodzina 500+” będzie wspierał stabilizację lub poprawę jakości części portfela kredytowego gospodarstw domowych**

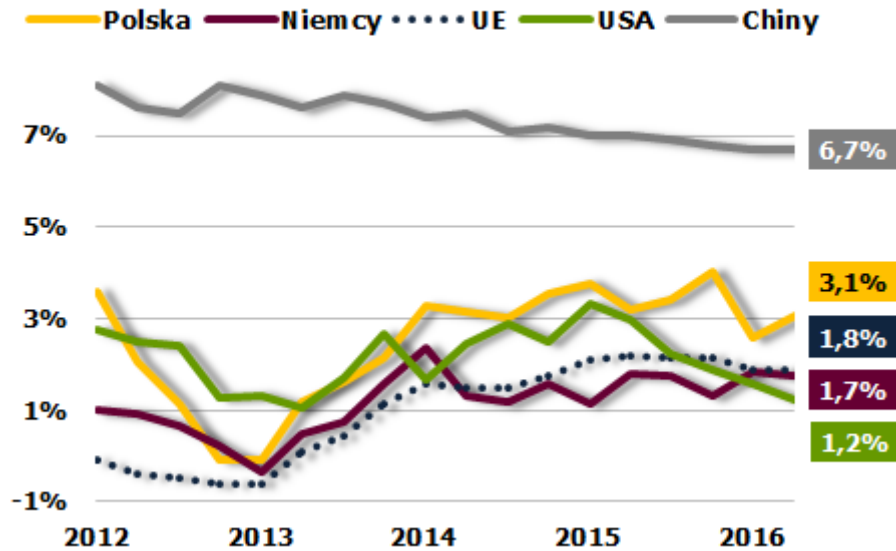
INNE

- **Silny wzrost portfela papierów skarbowych wynikający z wprowadzenia podatku od niektórych instytucji finansowych**
- **Struktura walutowa bez większych zmian**
- **Finansowania długoterminowe bez większych zmian**
- **Obniżenie wartości rynkowej banków notowanych na GPW (zachowanie indeksu WIG Banki lepsze od zachowania EURO STOXX Banks)**

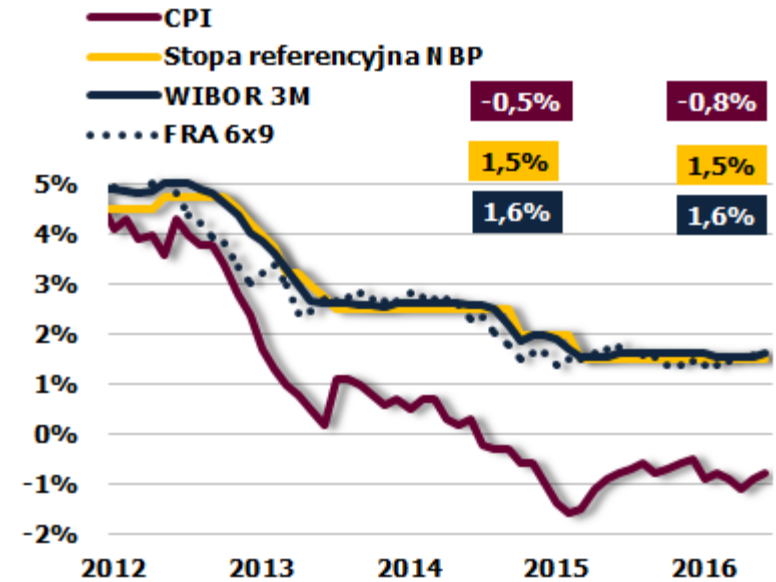
OTOCZENIE ZEWNĘTRZNE

Stabilne ale niższe niż w ub.r. tempo wzrostu gospodarki, utrzymuje się deflacja i środowisko niskich stóp procentowych, dobra sytuacja przedsiębiorstw, znaczna poprawa na rynku pracy

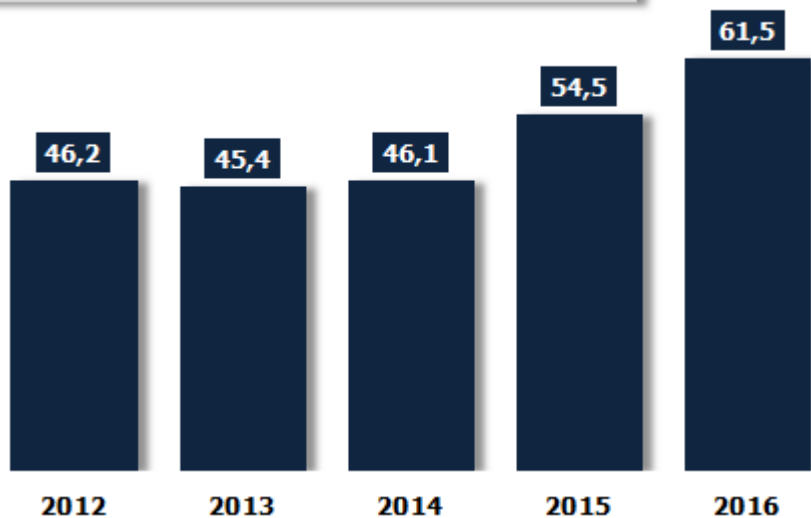
Tempo wzrostu PKB (Q/Q-4)

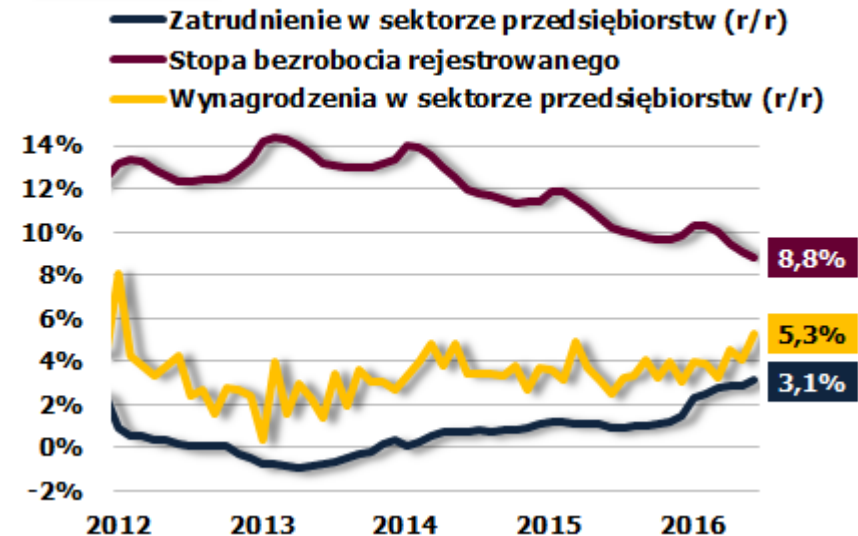
Inflacja, Stopy procentowe

Wynik finansowy netto sektora przedsiębiorstw (I półrocze; mld zł)

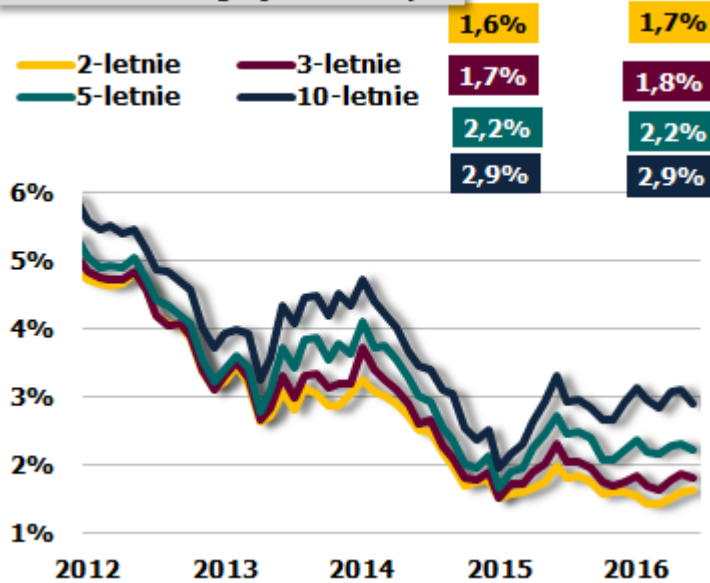

Rynek pracy

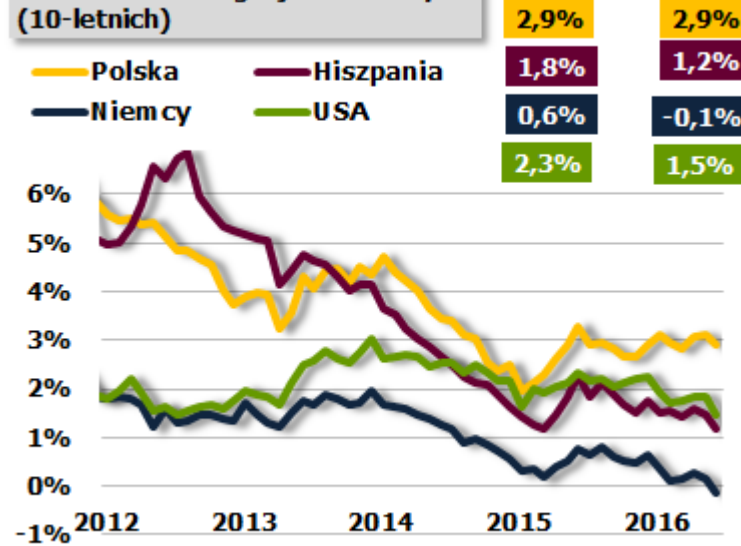

Utrzymuje się środowisko rekordowo niskich stóp procentowych, nieznaczne osłabienie złotego, zmniejszenie oprocentowania depozytów połączone ze wzrostem oprocentowania kredytów

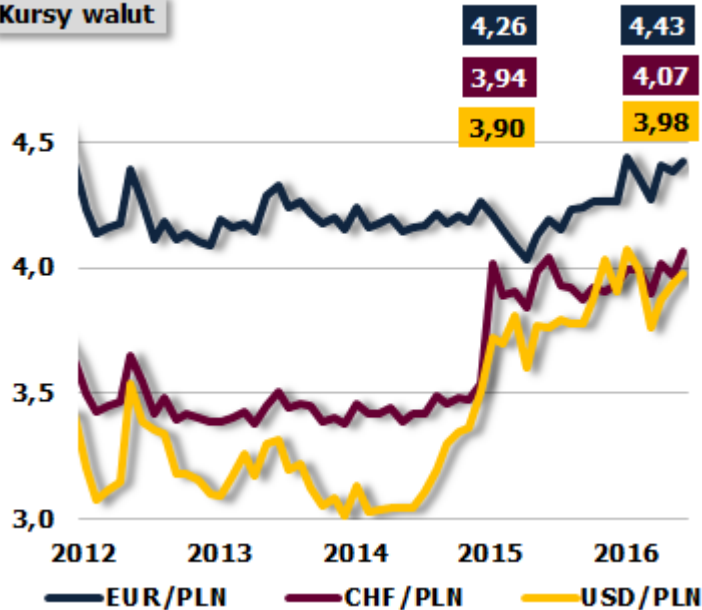
Rentowność obligacji skarbowych

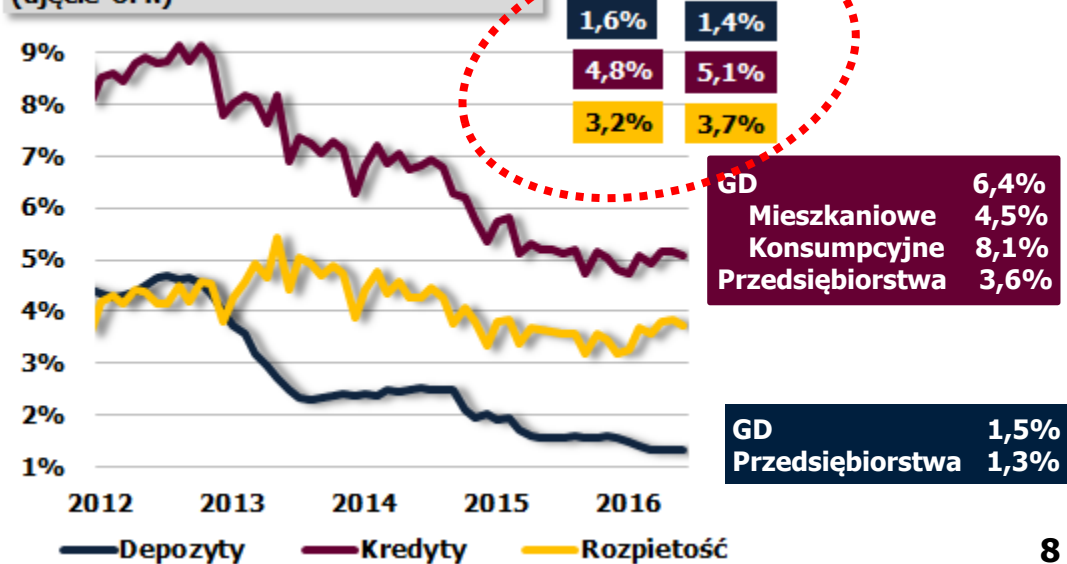
Rentowność obligacji skarbowych (10-letnich)

Kursy walut

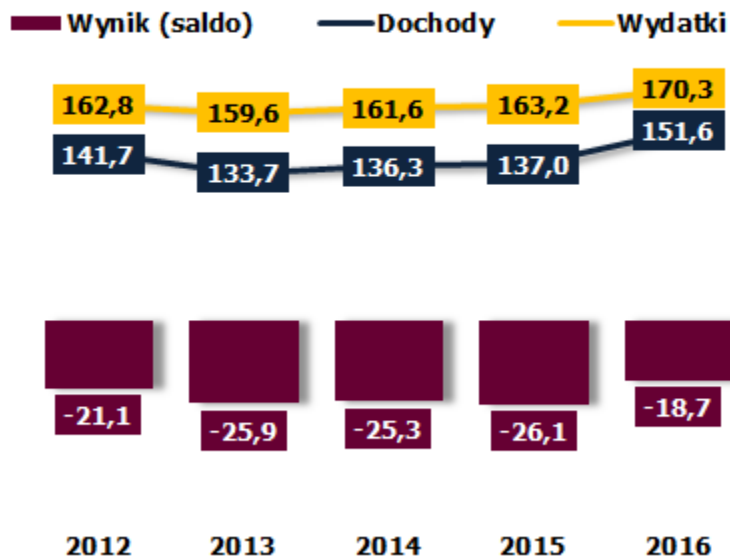

Oprocentowanie depozytów i kredytów (ujęcie OPN)

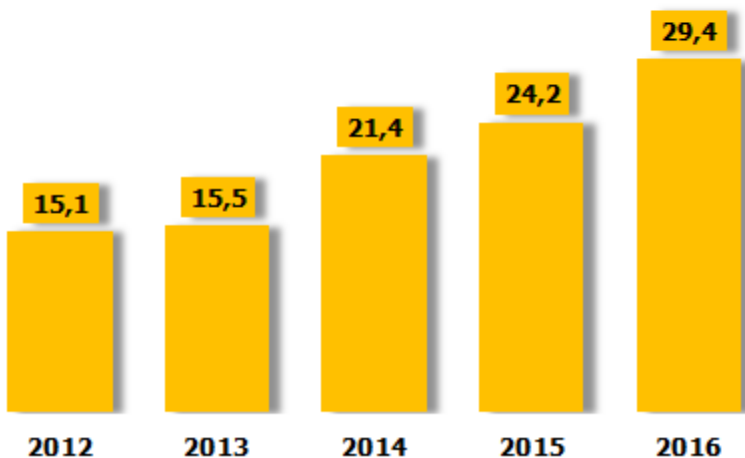

Sytuacja finansów publicznych stabilna (wzrost dochodów podatkowych), poprawa wskaźników koniunktury i nastrojów konsumentów, sytuacja na rynku nieruchomości relatywnie korzystna (rekordowa sprzedaż na rynku pierwotnym, ceny względnie stabilne)

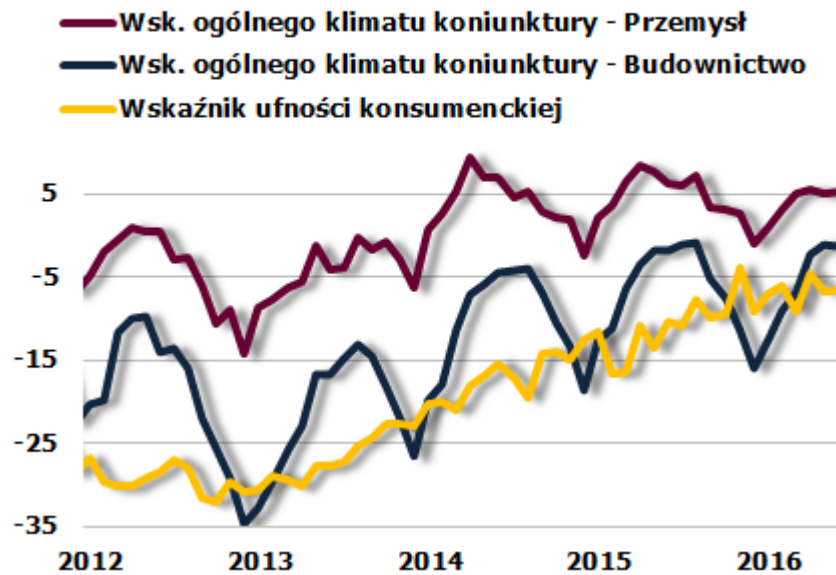
Wykonanie budżetu państwa (I półrocze; mld zł)

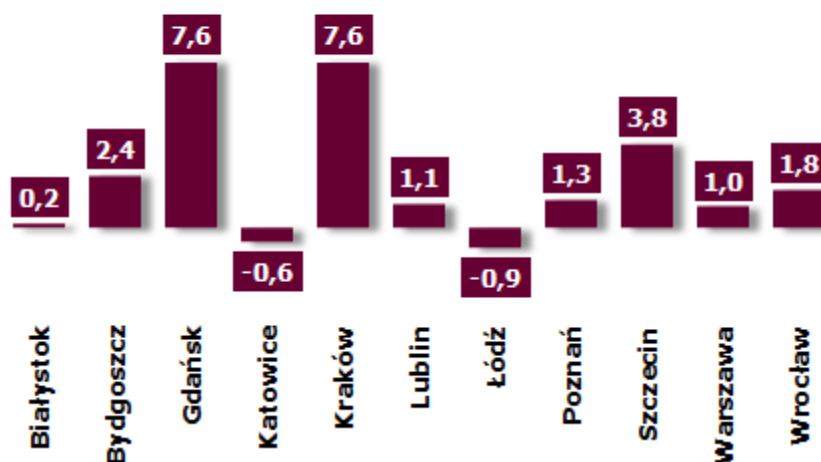
Sprzedaż mieszkań na rynku pierwotnym w Warszawie, Krakowie, Wrocławiu, Trójmieście, Poznaniu i Łodzi (okres I-VI)

Koniunktura i nastroje konsumentów

Zmiana cen transakcyjnych (%) na rynku pierwotnym II kw. 2016 vs. II kw. 2015

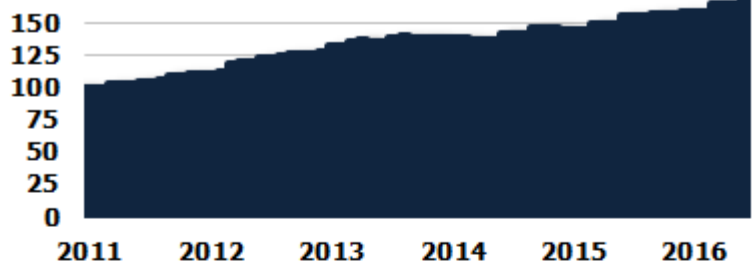

- **POZYCJA KAPITAŁOWA I PŁYNNOŚCIOWA**
- **WYNIKI FINANSOWE**
- **GŁÓWNE OBSZARY DZIAŁALNOŚCI I ZWIĄZANE Z NIMI RYZYKO**

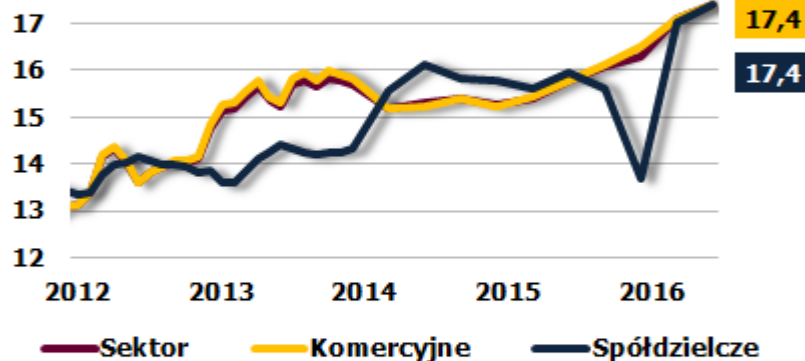
Wzrost bazy kapitałowej i poprawa miar adekwatności kapitałowej

Ograniczona liczba banków nie spełniających wymogów CRR oraz zaleceń KNF

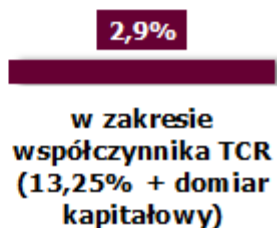
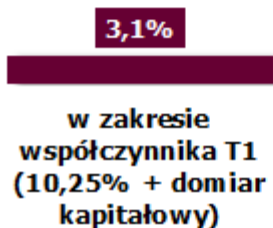
Fundusze własne (mld zł)

Łączny współczynnik kapitałowy (wypłacalności)

Udział banków niespełniających zaleceń KNF w aktywach sektora

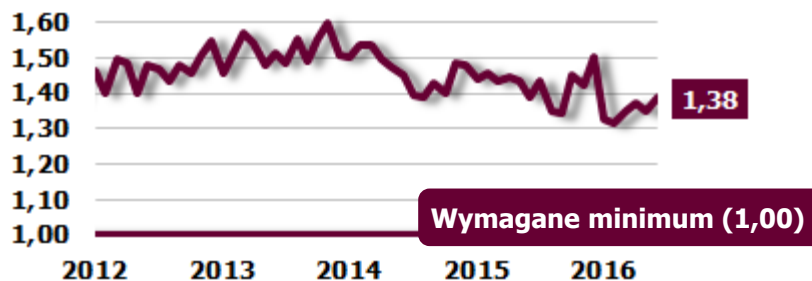

	06/2015	12/2015	06/2016
FUNDUSZE WŁASNE (mld zł)	156,0	159,1	170,4
Łączna kwota ekspozycji na ryzyko	988,6	975,8	980,2
WSPÓŁCZYNNIK KAPITAŁU TIER I			
Sektor	14,5	15,0	15,8
Banki komercyjne	14,5	15,2	15,7
Banki spółdzielcze	14,8	12,5	16,2
ŁĄCZNY WSPÓŁCZYNNIK KAPITAŁOWY (WYPŁACALNOŚCI)			
Sektor	15,8	16,3	17,4
Banki komercyjne	15,8	16,5	17,4
Banki spółdzielcze	15,9	13,7	17,4
Banki niespełniające wymagań CRR			
liczba banków	2	3	3
udział w aktywach	1,1%	1,2%	0,3%
Banki niespełniające zaleceń KNF			
liczba banków	28	34	20
udział w aktywach	1,9%	10,2%	3,2%

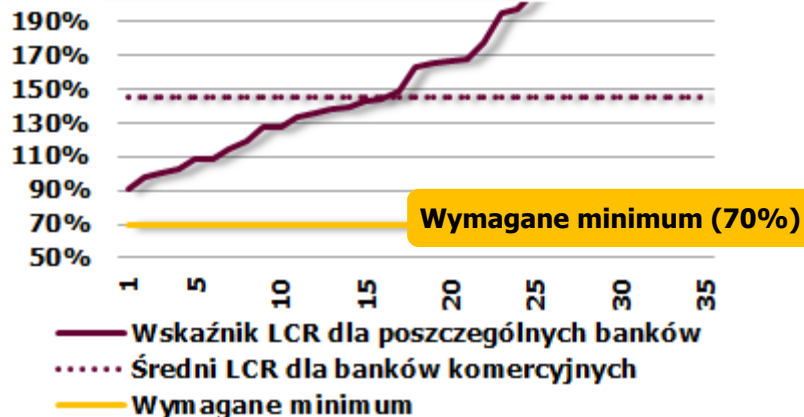
- Wzrost funduszy własnych (o 3,2%) oraz wzrost TCR i Tier I (po części efekt statystyczny – wyłączenia z bazy SK Bank)
- Ograniczona liczba banków nie spełniających wymagań CRR i zaleceń KNF
- Nadal zalecane jest utrzymanie mocnej bazy kapitałowej, a w przypadku niektórych banków jej dalsze wzmocnienie, co wynika z poziomu ryzyka już zakumulowanego w bilansach banków oraz ryzyka wynikającego z czynników w otoczeniu zewnętrznym

Zadawalająca sytuacja w zakresie bieżącej płynności

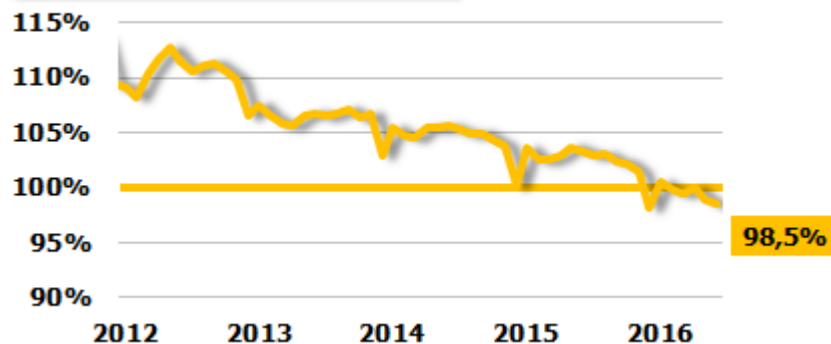
Współczynnik płynności krótkoterminowej

Rozkład banków komercyjnych względem LCR

Relacja kredytów do depozytów

	06/2015	12/2015	06/2016
Podstawowa rezerwa płynności	289,1	273,9	281,5
Uzupełniająca rezerwa płynności	178,2	199,4	222,3
Środki obce niestabilne	336,8	315,6	363,8
Luka płynności krótkoterminowej	130,5	157,6	139,9
Współczynnik płynności krótkoterminowej	1,39	1,50	1,38
Kredyty dla sektora niefinansowego	902,4	921,9	954,8
Depozyty sektora niefinansowego	873,2	938,8	969,6
Różnica pomiędzy depozytami a kredytami	-29,3	16,9	14,9
Relacja kredyty/depozyty	103,4%	98,2%	98,5%

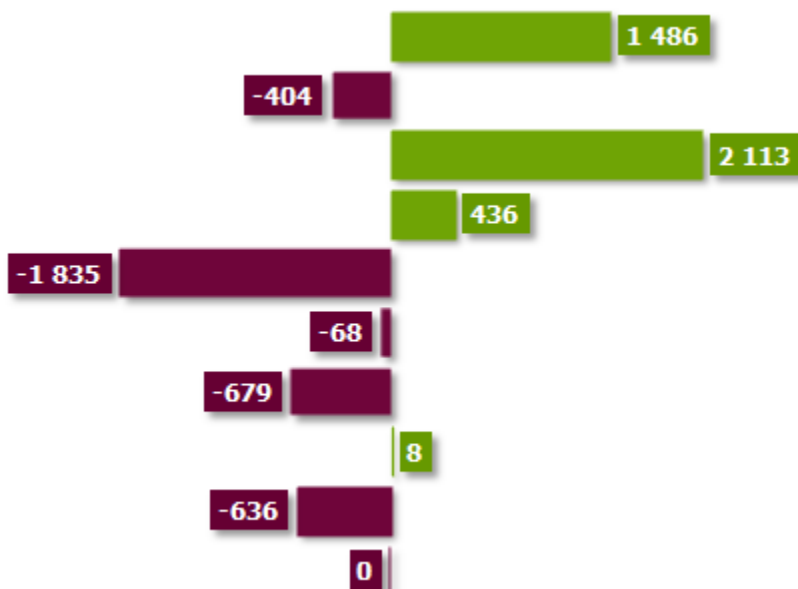
- Zadawalające przestrzeganie Uchwały KNF nr 386/2008 - podstawowe miary płynności względnie stabilne i na odpowiednich poziomach
- Tylko 5 banków spółdzielczych nie spełniało wymogu LCR (70%),
- Stan depozytów sektora niefinansowego przewyższa poziom kredytów udzielonych temu sektorowi

Pomimo zadowalającej sytuacji w zakresie bieżącej płynności, stale zalecane są działania zmierzające do wzrostu stabilności źródeł finansowania

Poprawa wyniku finansowego dzięki sprzedaży udziałów w VISA Europe Limited

Gdyby nie sprzedaż VISA Europe wynik finansowy netto byłby o około 20% niższy od ubiegłorocznego

Wynik finansowy netto 06/2015 – 7 993 mln zł

Wynik z tytułu odsetek

Wynik z tytułu opłat i prowizji

Wynik pozostałej działalności bankowej

Pozostałe przychody/koszty operacyjne (saldo)

Koszty działania banku

Amortyzacja

Saldo odpisów i rezerw

Wynik z działalności nieoperacyjnej

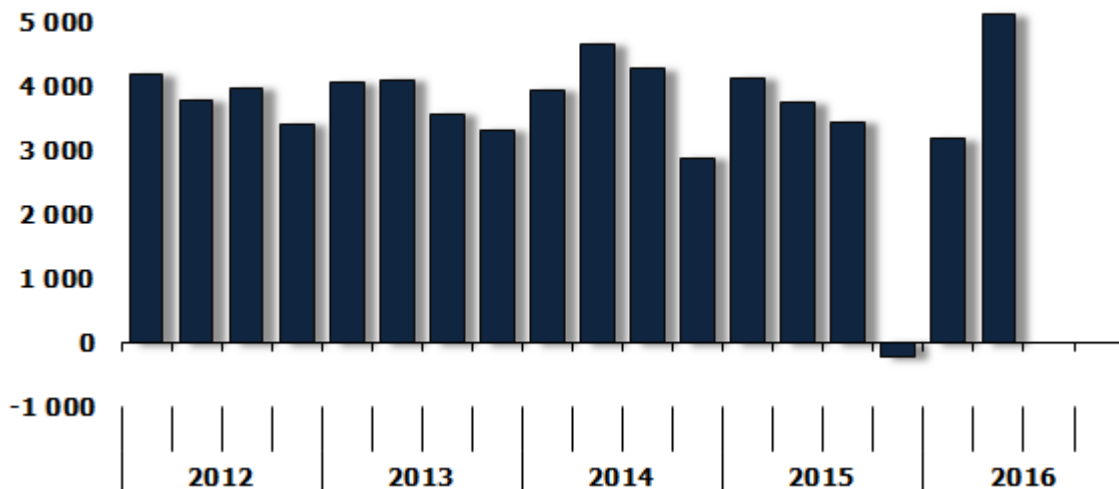
Obowiązkowe obciążenia

Wynik netto z działalności zaniechanej

+421 mln zł; +5,3%

Wynik finansowy netto 06/2016 – 8 353 mln zł

Kwartałny wynik finansowy netto (mln zł)

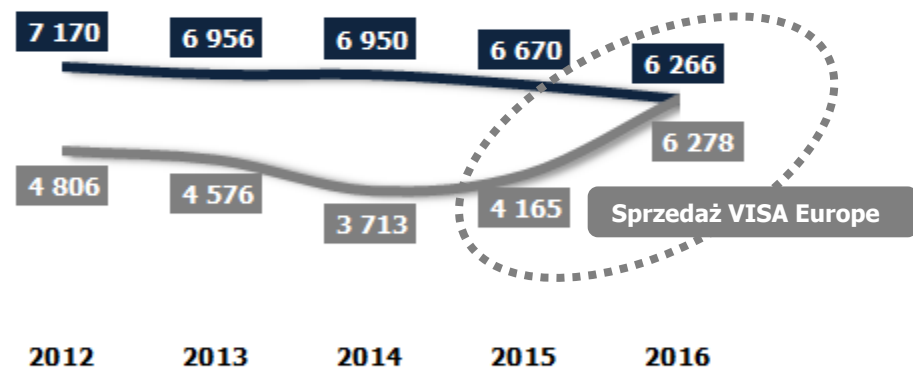
- Poprawa wyniku finansowego netto nastąpiła na skutek wzrostu wyniku odsetkowego, pozostałego wyniku działalności bankowej oraz salda pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych. W przeciwnym kierunku oddziaływało obniżenie wyniku z tytułu opłat i prowizji, wzrost kosztów działania oraz wzrost ujemnego salda odpisów i rezerw
- Głównym czynnikiem poprawy wyników było rozliczenie w II kwartale br. sprzedaży udziałów w VISA Europe Limited
- Poprawę odnotowano w 337 podmiotach skupiających 53,1% aktywów sektora
- 18 podmiotów wykazało stratę w łącznej wysokości 361 mln zł

Wybrane pozycje dochodów i kosztów w okresie I-VI (mln zł)

DOCHODY

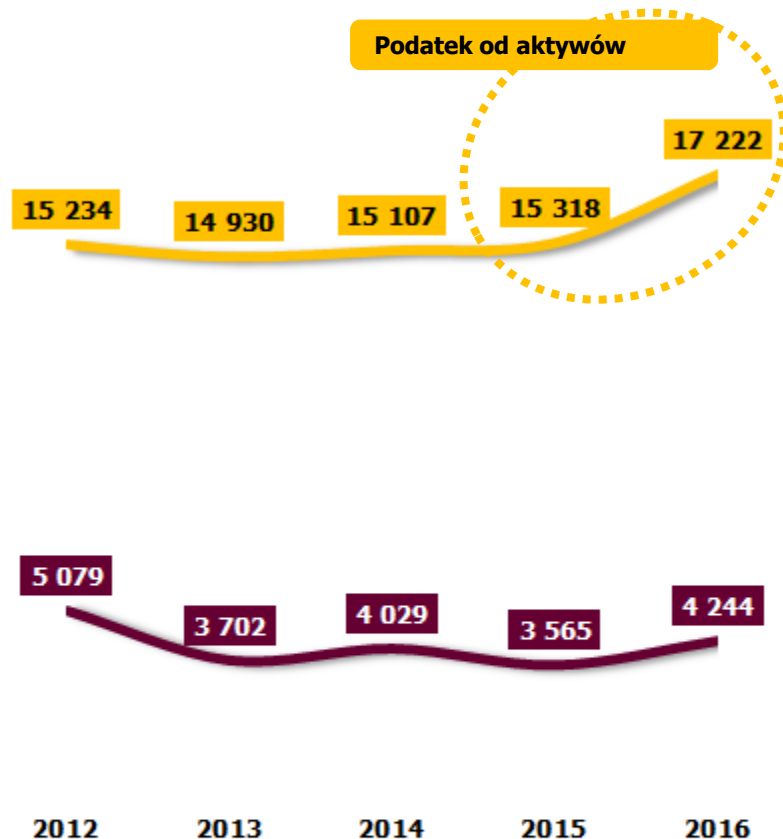
KOSZTY

Spadek oprocentowania depozytów, wzrost kosztów kredytów

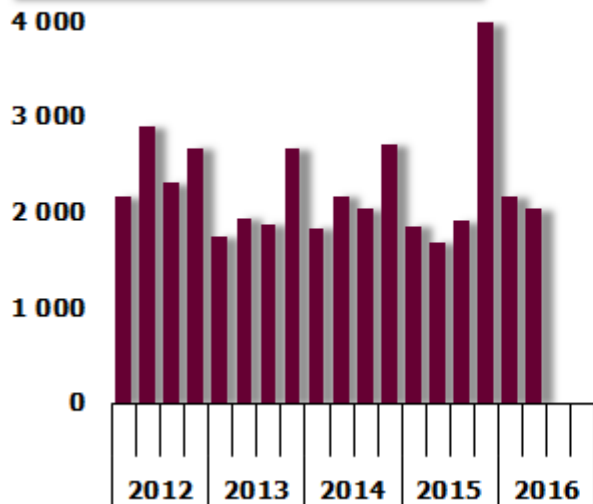
Wynik odsetkowy	+1 485; +8,7%
Wynik z tytułu opłat i prowizji	-404; -6,1%
Pozostały wynik działalności bankowej	2 113; +50,7%

Podatek od aktywów

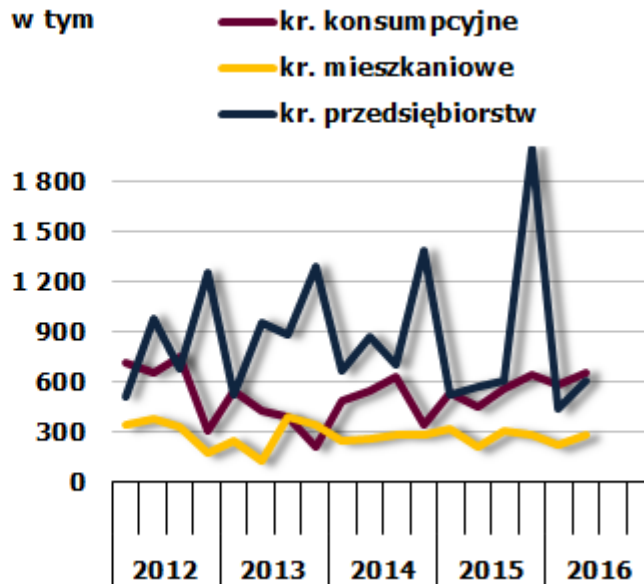

Koszty działania i amortyzacja	+1 835; +13,2%
Saldo odpisów i rezerw	+679; +19,1%

Kwartalne saldo odpisów i rezerw (mln zł)

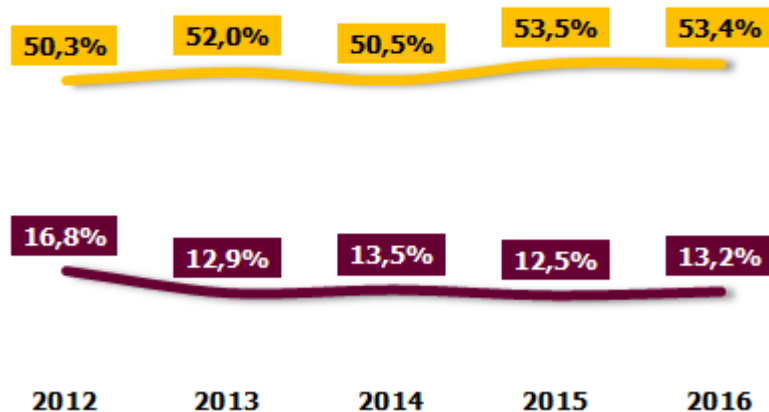
w tym

- Znaczny wzrost ujemnego salda odpisów i rezerw (o 679 mln zł) na skutek wzrostu odpisów z tytułu aktywów niefinansowych (o 285 mln zł), wzrostu rezerw (o 246 mln zł), zwiększenia ujemnego salda z tytułu kredytów konsumpcyjnych (o 256 mln zł) oraz obniżenia wyniku z tytułu IBNR (o 79 mln zł)
- Z drugiej strony odnotowano obniżenie ujemnego salda z tytułu pozostałych kredytów dla gospodarstw domowych (o 119 mln zł), kredytów dla przedsiębiorstw (o 60 mln zł) oraz kredytów mieszkaniowych (o 32 mln zł)

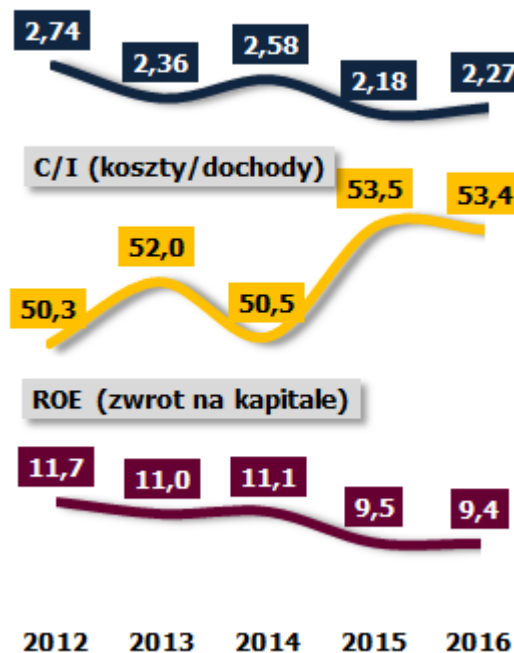
Udział kosztów i odpisów w wyniku działalności bankowej oraz pozostałych przychodach i kosztach

- Udział kosztów działania i amortyzacji
- Udział salda odpisów i rezerw

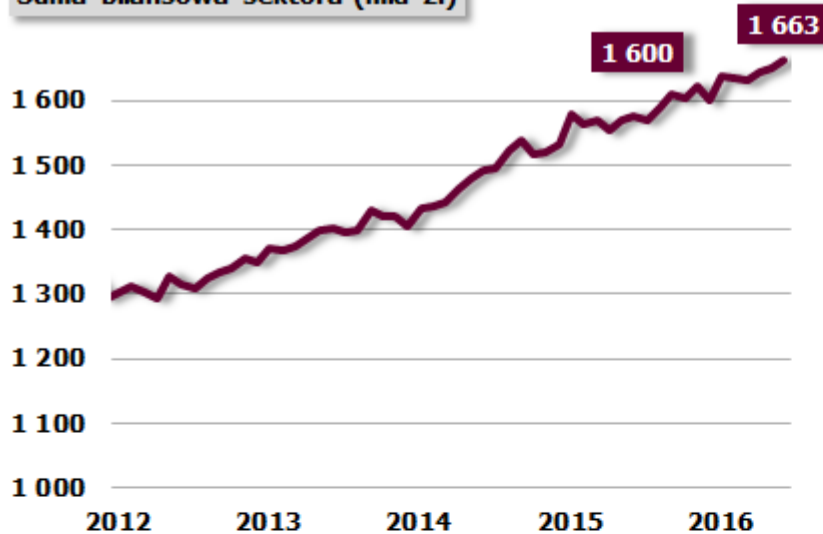
Marginalny spadek udziału kosztów działania i amortyzacji w wyniku działalności bankowej oraz pozostałych przychodach i kosztach operacyjnych, wzrost udziału salda odpisów i rezerw

NIM (marża odsetkowa)

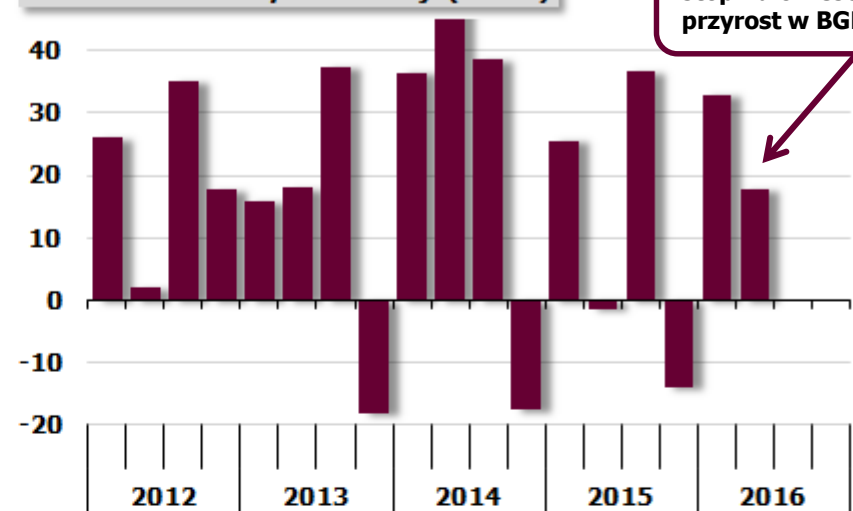

Główne miary efektywności działania na poziomach zbliżonych do obserwowanych w analogicznym okresie ub.r.

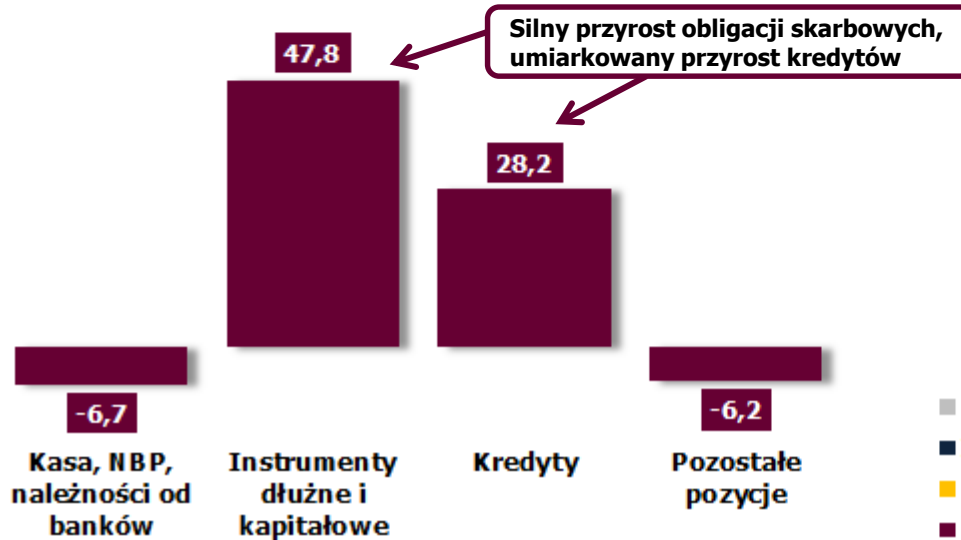
Suma bilansowa sektora (mld zł)

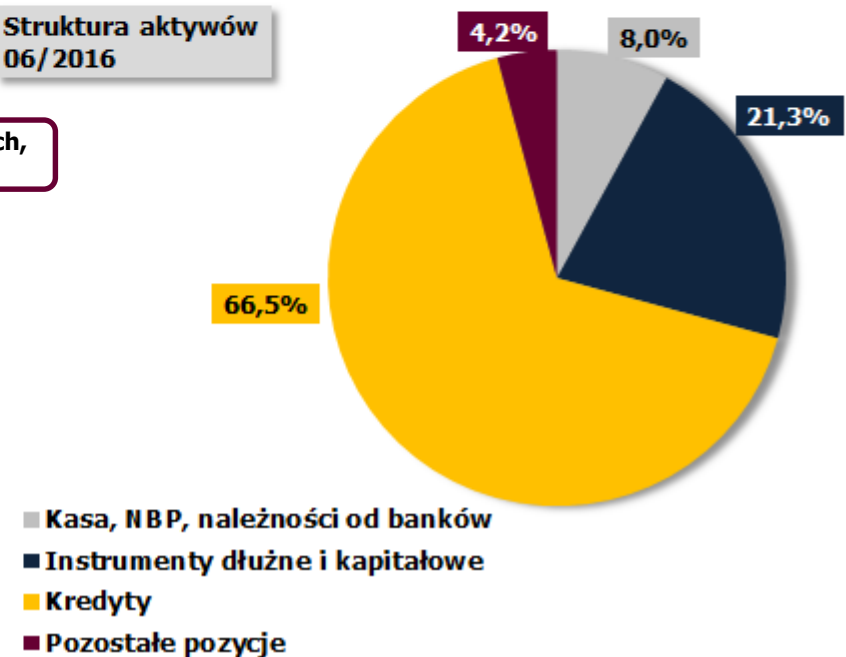
Kwartałna skorygowana zmiana stanu sumy bilansowej (mld zł)

Zmiana stanu (nominalna) głównych pozycji aktywów w 2016 (mld zł)

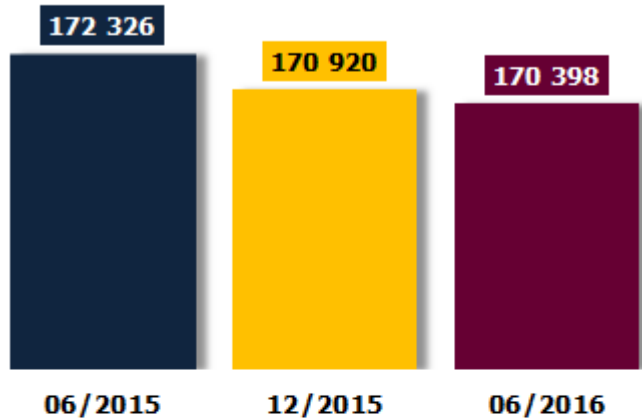
Struktura aktywów 06/2016

Optymalizacja zatrudnienia i sieci sprzedaży; koncentracja CR10 bez zmian, okresowy wzrost udziału inwestorów krajowych w aktywach sektora

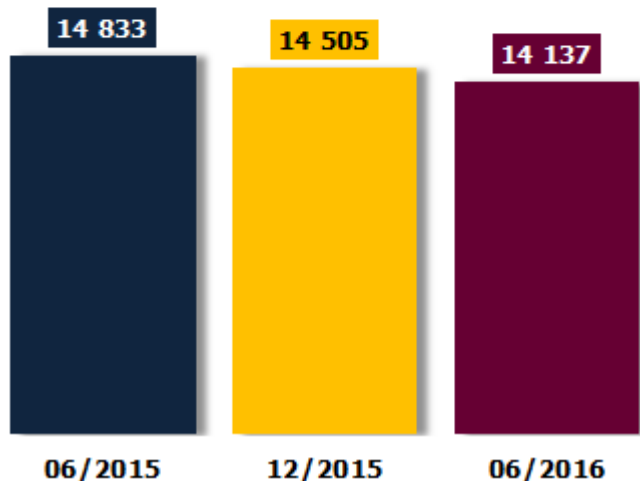
Zatrudnienie

w 2016 -522; r/r - 1 928

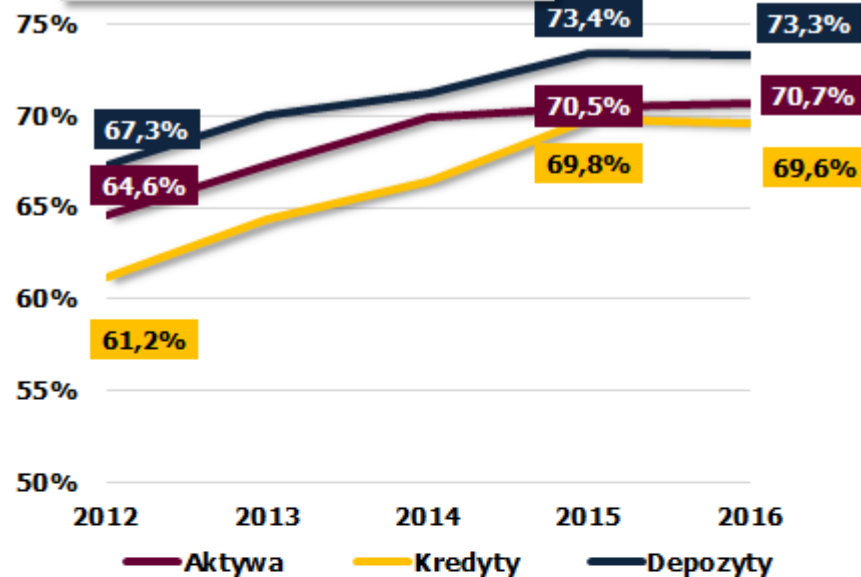

Sieć placówek

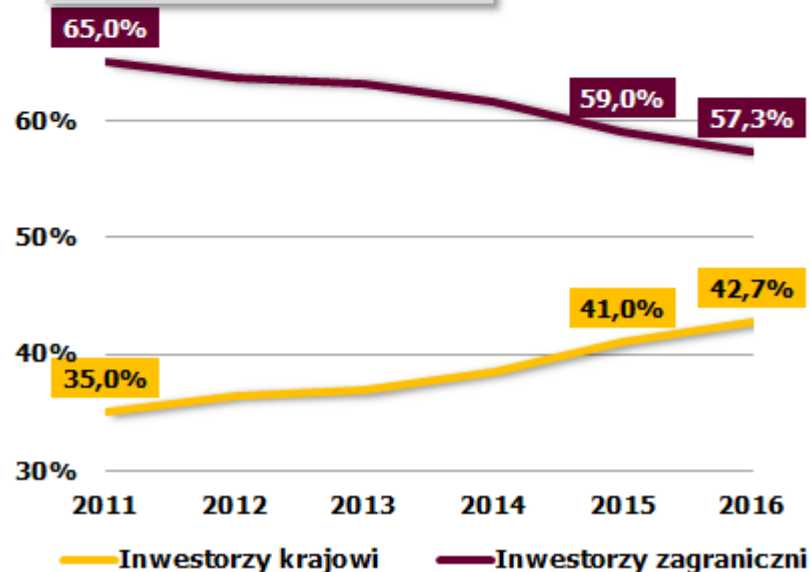
w 2016 -368; r/r -696

Udział 10-ciu największych banków

Struktura własnościowa sektora

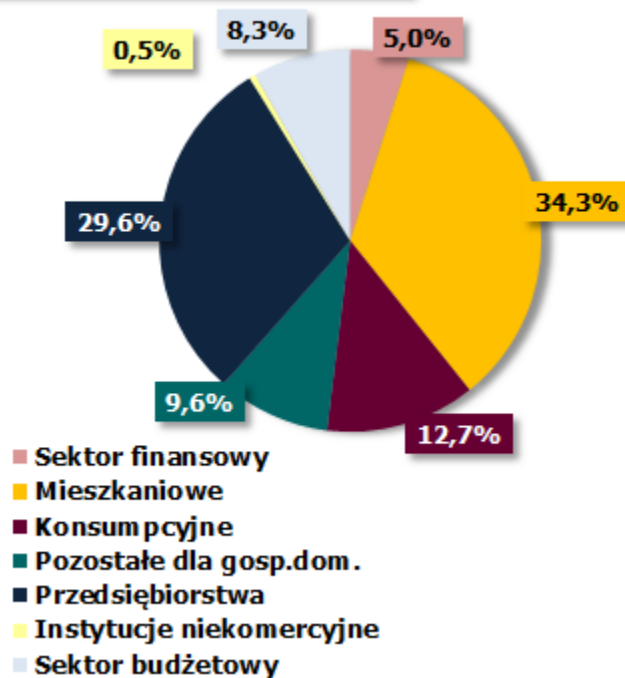

Umiarkowane tempo wzrostu kredytów

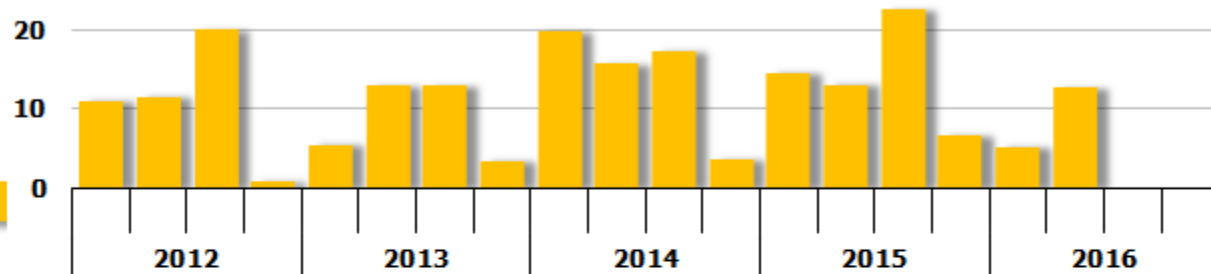
	06/2015	12/2015	06/2016	Nominalna		Skorygowana	
				mld zł	%	mld zł	%
KREDYTY OGÓŁEM	1 090,1	1 118,5	1 147,0	28,4	2,5%	18,0	1,6%
Sektor finansowy	55,7	61,3	57,0	-4,4	-7,1%	-4,7	-7,6%
Sektor niefinansowy	942,3	961,8	994,9	33,1	3,4%	23,8	2,4%
Gospodarstwa domowe	620,1	628,5	648,8	20,2	3,2%	14,2	2,2%
- mieszkaniowe	378,8	381,3	393,2	11,9	3,1%	6,2	1,6%
- konsumpcyjne	134,6	140,2	145,7	5,5	3,9%	5,3	3,8%
- pozostałe	106,7	107,0	109,9	2,9	2,7%	2,7	2,5%
Przedsiębiorstwa	316,5	327,3	340,0	12,7	3,9%	9,5	2,9%
Sektor budżetowy	92,1	95,3	95,1	-0,3	-0,3%	-1,0	-1,1%
<i>wg waluty</i>							
- złote	784,3	814,1	833,4	19,3	2,4%	19,3	2,4%
- waluty	305,8	304,4	313,5	9,1	3,0%	-1,3	-0,4%

- Umiarkowany przyrost stanu kredytów, ale o jedną trzecią niższy od odnotowanego w analogicznym okresie ub.r.
- Głównym obszarem wzrostu były kredyty dla przedsiębiorstw i gospodarstw domowych, podczas gdy zadłużenie z tytułu kredytów dla sektora finansowego i budżetowego uległo obniżeniu

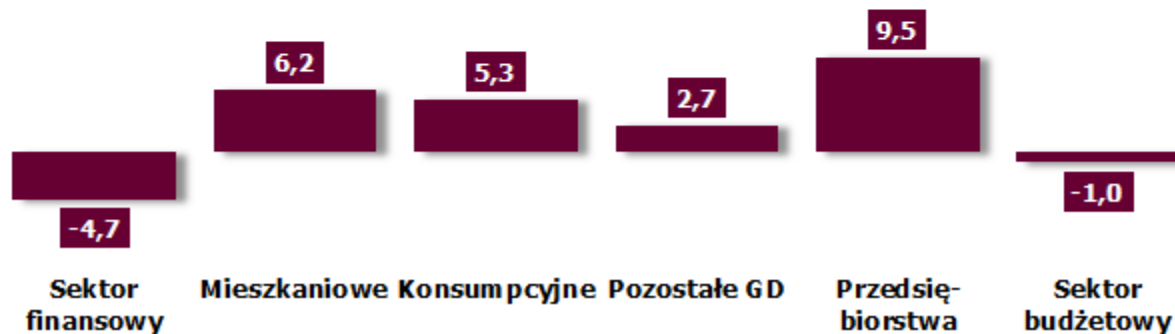
Struktura kredytów - 06/2016 (mld zł)

Kwartałna (skorygowana) zmiana stanu kredytów ogółem (mld zł)

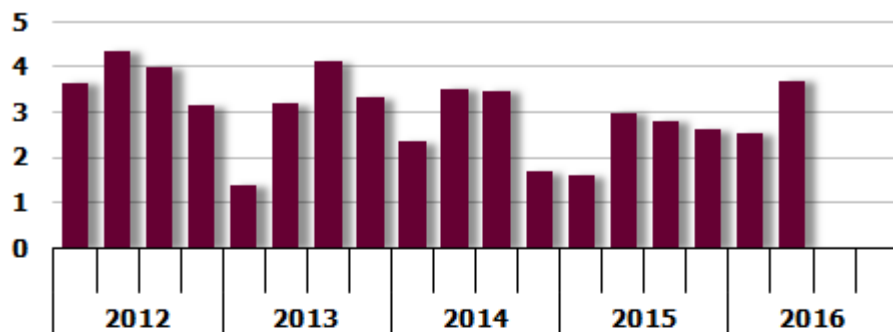

Zmiana (skorygowana) stanu kredytów w 2016 (mld zł)

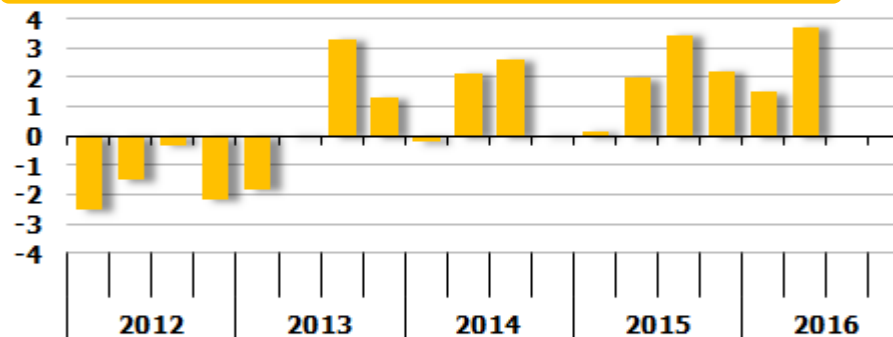

Kwartalna zmiana (skorygowana) stanu kredytów (mld zł)

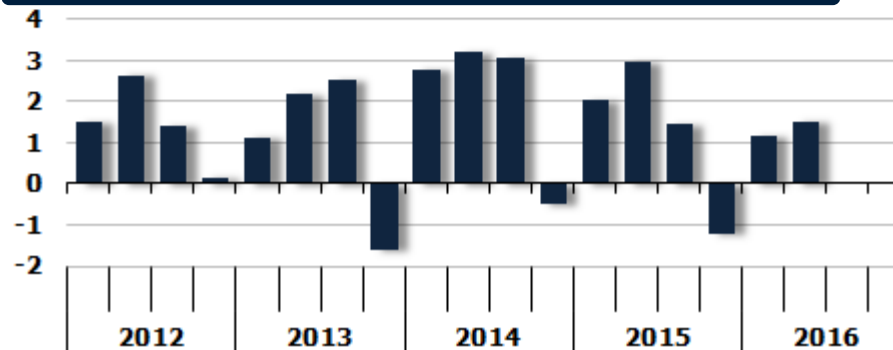
MIESZKANIOWE w 2016 +6,2 mld zł; +1,6%; r/r +3,0%

KOSNUMPCYJNE w 2016 +5,3 mld zł; +3,8%; r/r 8,2%

POZOSTAŁE GD w 2016 +2,7 mld zł; +2,5%; r/r +2,8%

Umiarkowany przyrost kredytów dla gospodarstw domowych (o około 20% wyższy do odnotowanego w analogicznym okresie ub.r.), któremu sprzyja stabilny wzrost gospodarki, poprawa sytuacji na rynku pracy oraz rekordowo niskie stopy procentowe

Kredyty MIESZKANIOWE

- Stabilny wzrost akcji kredytowej (przyrost stanu kredytu o jedną trzecią wyższy od odnotowanego w ub.r.; dane AMRON również wskazują na wzrost akcji kredytowej)
- Pomimo osłabienia złotego względem walut głównych odnotowano dalsze zmniejszenie udziału kredytów walutowych (z 44,4% na koniec ub.r. do 43,2% na koniec czerwca br.). Jednocześnie rekordowo niskie stopy procentowe instrumentów walutowych sprzyjają relatywnie szybkiemu obniżaniu stanu zadłużenia w walucie oryginalnej (zadłużenie z tytułu kredytów CHF zmniejszyło się z 34,9 mld CHF na koniec ub.r. do 33,8 mld CHF na koniec czerwca br.)
- Mając na uwadze niewłaściwe praktyki obserwowane w obszarze udzielania kredytów mieszkaniowych, polegające m.in. na niedoszacowaniu ryzyka stopy procentowej oraz akceptowaniu przy wyliczaniu zdolności kredytowej zaniżonych kosztów utrzymania, KNF wydała wielu bankom zalecenia, które miały być wprowadzone nie później niż w I połowie br. Bieżący monitoring wskazuje, że banki dokonały oczekiwanej korekty.

Kredyty KONSUMPCYJNE

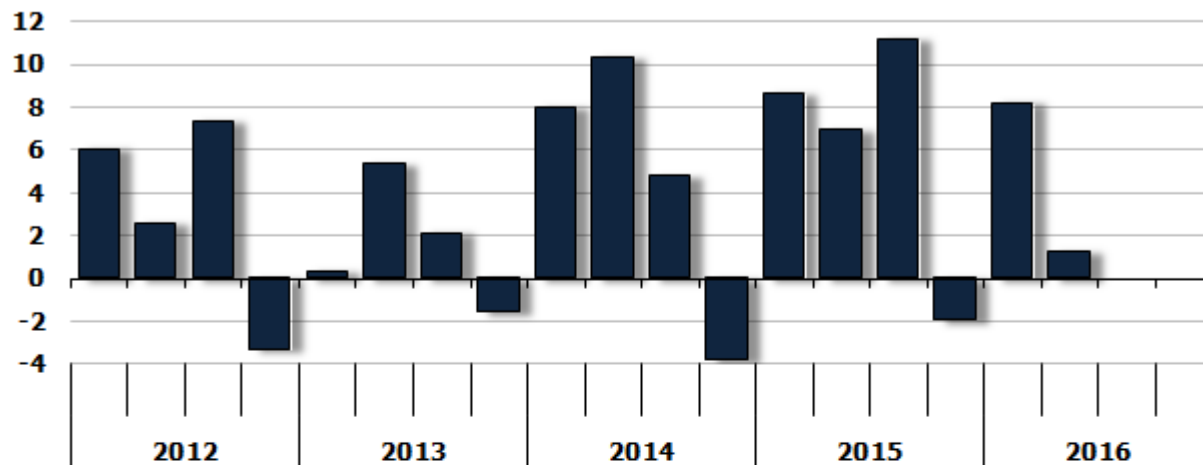
- Przyspieszenie tempa wzrostu kredytów konsumpcyjnych (przyrost akcji kredytowej dwukrotnie wyższy niż w analogicznym okresie ub.r.; dane BIK wskazują na nieznaczny wzrost wartości udzielonych kredytów przy jednoczesnym nieznacznym zmniejszeniu liczby udzielonych kredytów)
- Poprawa sytuacji na rynku pracy oraz rządowy program Rodzina 500+ mogą ograniczyć popyt na kredyty o niższych kwotach (w tym kontekście zjawisko pozytywne)

POZOSTAŁE kredyty dla gospodarstw domowych

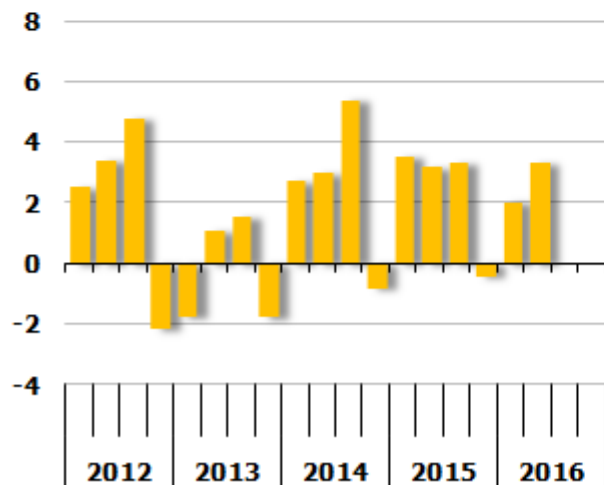
- Obniżenie tempa wzrostu (przyrost akcji kredytowej był o blisko połowę niższy od zrealizowanego w analogicznym okresie ub.r.)

Kwartalna zmiana (skorygowana) stanu kredytów (mld zł)

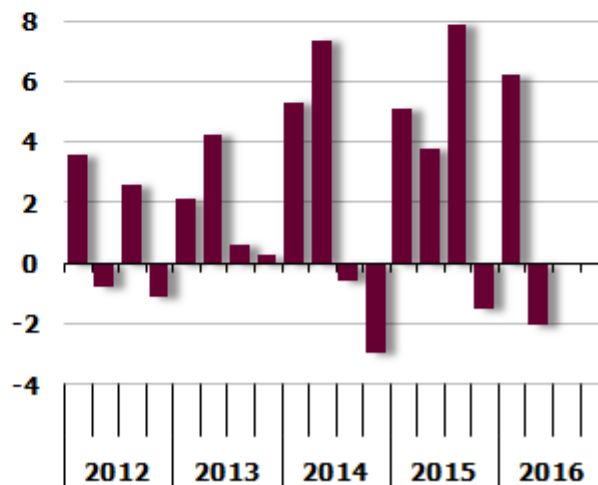
PRZEDSIĘBIORSTWA OGÓŁEM w 2016 +9,5 mld zł; +2,9%; r/r + 5,8%

MSP +5,3 mld zł; +2,8%; r/r +4,4%

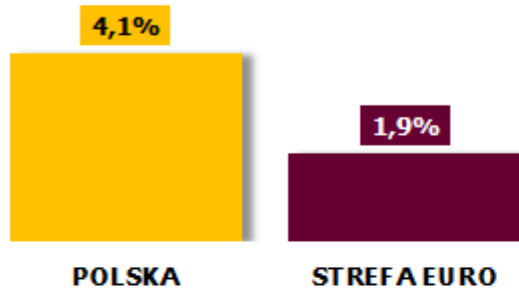
DUŻE +4,1 mld zł; +2,9%; r/r +7,7%

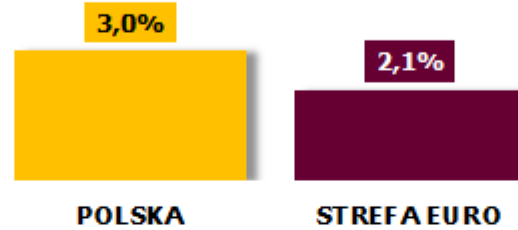
- Utrzymuje się ożywienie w obszarze kredytów dla przedsiębiorstw, choć przyrost akcji kredytowej był o ponad jedną trzecią niższy od odnotowanego w analogicznym okresie ub.r.
- W kolejnych okresach zachodzi szansa na kontynuację ożywienia akcji kredytowej. Głównym źródłem zagrożenia dla rozwoju akcji kredytowej w kolejnych okresach stanowi niepewność odnośnie rozwoju sytuacji makroekonomicznej
- W kontekście tempa wzrostu akcji kredytowej, należy mieć na uwadze stały rozwój alternatywnych form finansowania działalności (m.in. rynek papierów dłużnych i kapitałowych, leasing, faktoring). Jednocześnie badania NBP wskazują iż dobra sytuacja finansowa przedsiębiorstw umożliwia wielu przedsiębiorstwom finansowanie inwestycji w oparciu o środki własne, bez konieczności zaciągania nowych zobowiązań. Co więcej od szeregu lat, wśród badanych przez NBP przedsiębiorstw stale obniża się odsetek przedsiębiorstw ubiegających się o kredyt

ROCZNE TEMPO WZROSTU KREDYTÓW (06/2016)

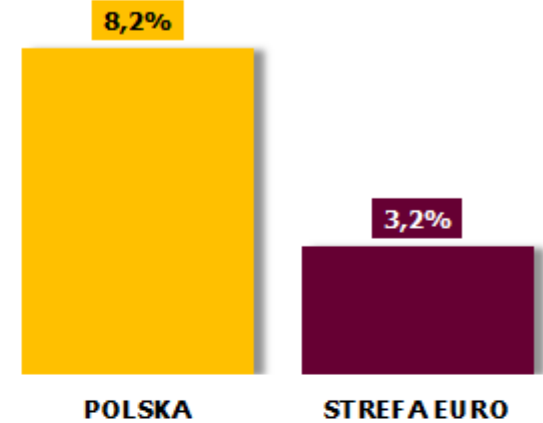
GOSPODARSTWA DOMOWE

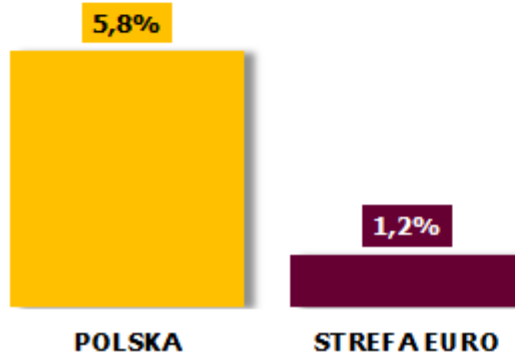
w tym MIESZKANIOWE

w tym KONSUMPCYJNE

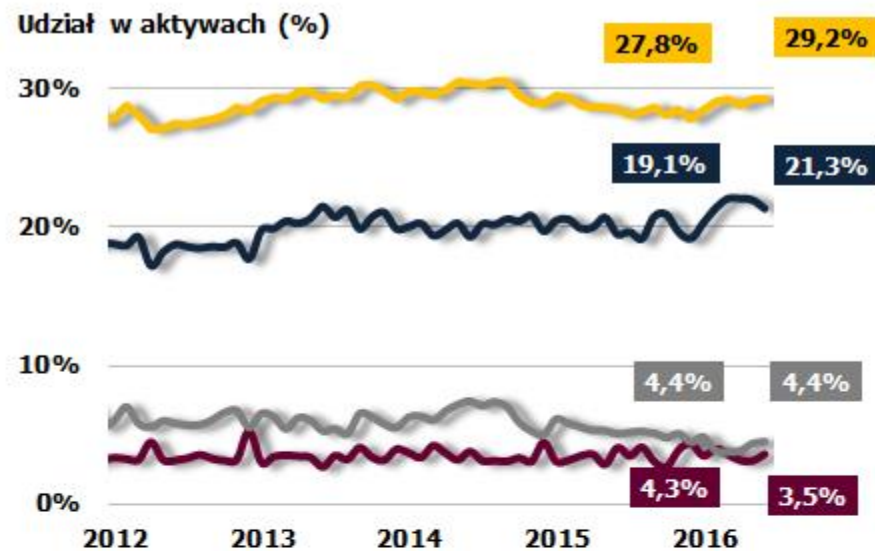
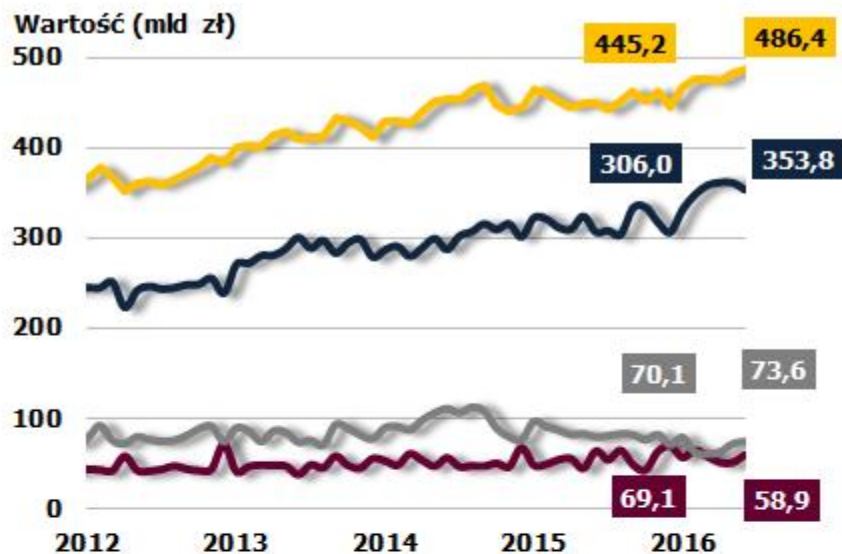

PRZEDSIĘBIORSTWA

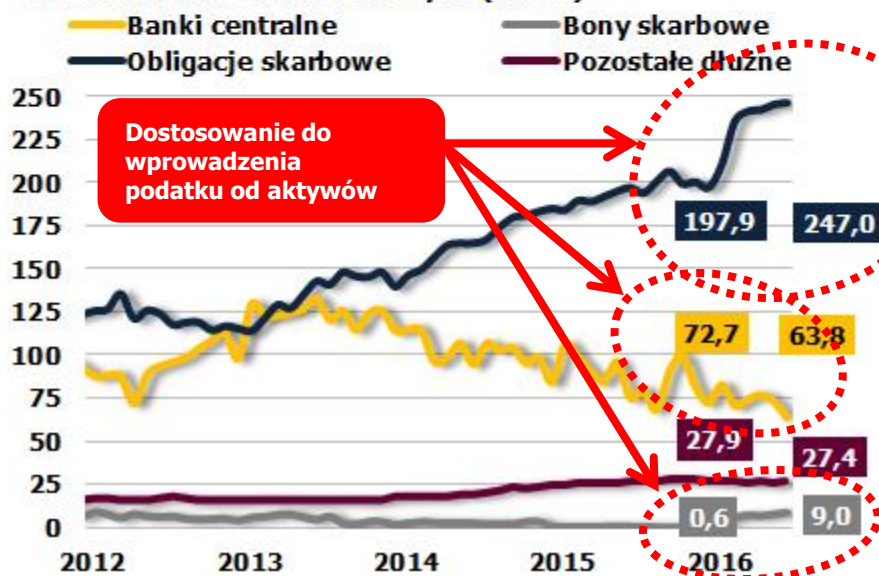

W kontekście umiarkowanej dynamiki kredytów dla sektora niefinansowego, trzeba mieć na uwadze, że zjawisko to występuje nie tylko w Polsce, ale i w większości krajów UE, przy czym na tle wielu innych krajów dynamikę akcji kredytowej w Polsce można uznać za relatywnie wysoką. Uwagę jednak zwraca, że po kilku latach obniżania lub stagnacji akcji kredytowej w strefie euro od 2015 r. obserwowane jest stopniowe ożywienie akcji kredytowej

Silny wzrost portfela papierów skarbowych na skutek uchwalenia ustawy o podatku od niektórych instytucji finansowych

Struktura instrumentów dłużnych (mld zł)

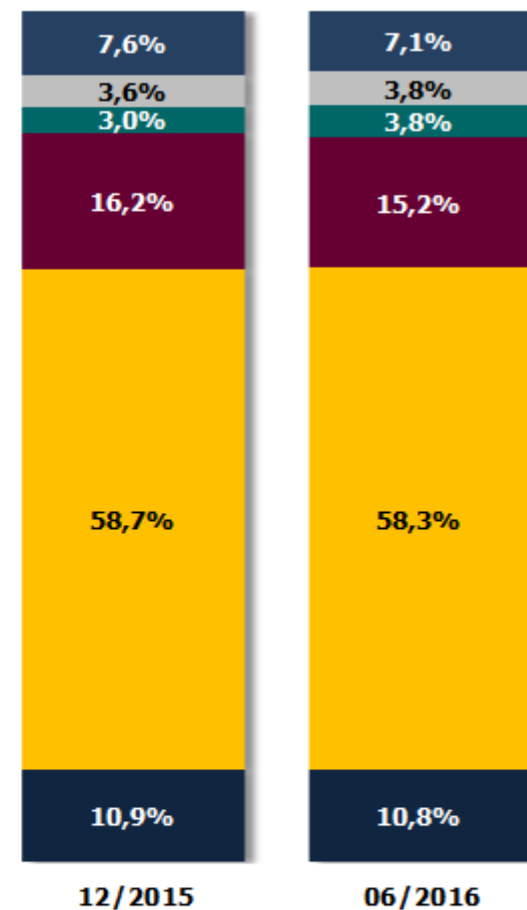

- W I półroczu br. odnotowano znaczny wzrost stanu najpłynniejszych aktywów (o 41,1 mld zł, tj. o 9,2%), który dotyczył głównie portfela papierów skarbowych (o 57,5 mld zł, tj. o 28,9%)
- Prawie cały przyrost papierów skarbowych wystąpił w podmiotach, które od lutego br. podlegają ustawie podatku od niektórych instytucji finansowych (z drugiej strony banki tej grupy dokonały silnej redukcji zaangażowania w bony pieniężne NBP). W związku z tym należy stwierdzić, że banki te dokonały zmian w strukturze swoich bilansów w celu obniżenia kwoty podatku, gdyż zgodnie z ustawą papiery skarbowe pomniejszają podstawę opodatkowania. Dzięki dokonaniu tej operacji banki zmniejszyły podatek o około 0,2 mld zł, w stosunku do sytuacji, gdyby nie dokonały zmian w strukturze aktywów

Umiarkowany wzrost zobowiązań i kapitałów

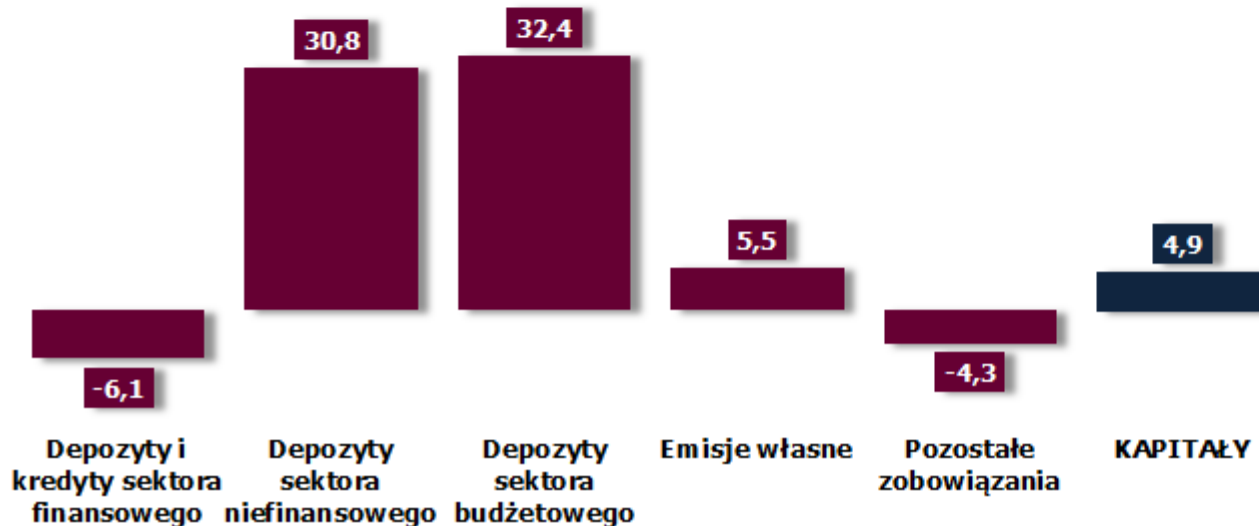
	06/2015	12/2015	06/2016	Nominalna		Skorygowana	
				mld zł	%	mld zł	%
ZOBOWIĄZANIA	1 410,8	1 426,1	1 484,4	58,3	4,1%	48,5	3,4%
Depozyty i kredyty sek. finansowego	272,3	259,1	252,9	-6,1	-2,4%	-10,7	-4,1%
Depozyty sektora niefinansowego	873,2	938,8	969,6	30,8	3,3%	27,5	2,9%
Gospodarstwa domowe	626,4	665,7	699,1	33,4	5,0%	31,5	4,7%
Przedsiębiorstwa	227,2	253,3	249,1	-4,2	-1,7%	-5,6	-2,2%
Depozyty sektora budżetowego	66,8	48,4	80,8	32,4	67,0%	32,2	66,1%
Emisje własne	57,8	57,6	63,0	5,5	9,5%		
Zobowiązania podporządkowane	6,0	6,7	9,2	2,5	37,3%		
Pozostałe	134,8	115,5	108,8	-6,8	-5,9%		
<i>wg waluty</i>							
- złotowe	1 107,7	1 132,8	1 179,7	46,9	4,1%	46,9	4,1%
- walutowe	303,2	293,2	304,7	11,4	3,9%	1,6	0,5%
<i>wg kraju</i>							
- rezydent	1 147,0	1 188,1	1 245,2	57,1	4,8%	52,7	4,4%
- nierezydent	263,8	237,9	239,2	1,2	0,5%	-4,3	-1,8%
<i>w tym z grupy macierzystej</i>	110,1	97,5	93,8	-3,7	-3,8%		
KAPITAŁY	166,2	173,9	178,8	4,9	2,8%		

Struktura źródeł finansowania

- Pozostałe zobowiązania
- Emisje własne
- Depozyty sektora budżetowego
- Depozyty i kredyty sektora finansowego
- Depozyty sektora niefinansowego
- Kapitały

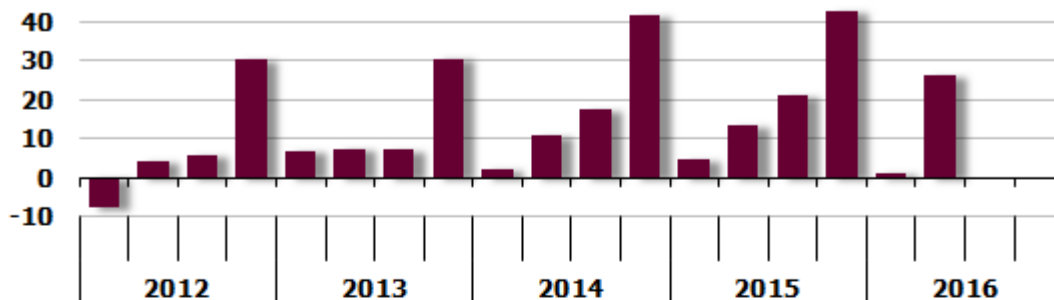
Zmiana stanu źródeł finansowania w 2016 (mld zł)

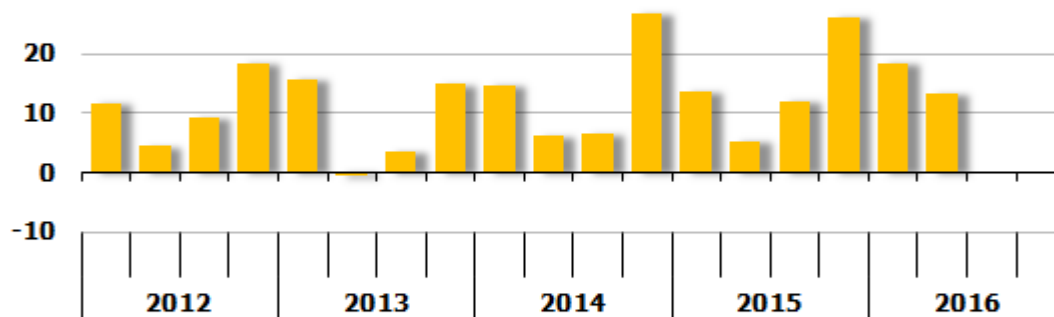
Utrzymuje się wysokie tempo wzrostu depozytów sektora niefinansowego

Kwartałna zmiana (skorygowana) stanu depozytów (mld zł)

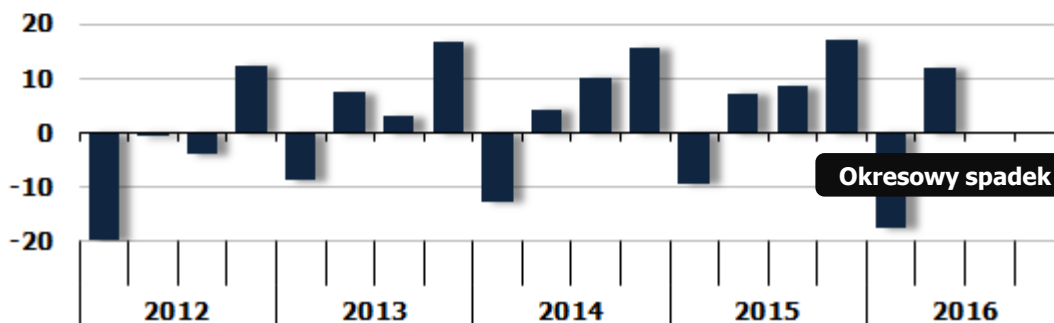
SEKTOR NIEFINANSOWY OGÓŁEM w 2016 +27,5 mld zł; +2,9; r/r + 11,4%

GOSPODARSTWA DOMOWE w 2016 +31,5 mld zł; +4,7%; r/r +11,1%

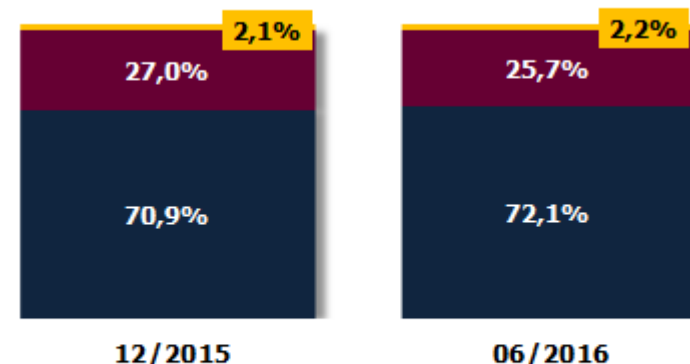

PRZEDSIĘBIORSTWA w 2016 -5,6 mld zł; -2,2%; r/r +8,7%

- Utrzymuje się wysokie tempo wzrostu depozytów sektora niefinansowego
- W strukturze terminowej depozytów uwagę zwraca dalszy wzrost udziału depozytów bieżących (z 54,1% na koniec ub.r. do 55,6% na koniec czerwca br.)
- Wyzwaniem dla banków pozostaje środowisko niskich stóp procentowych (zmniejszenie skłonności do oszczędzania w bankach, zmniejszenie przyrostu depozytów z tytułu odsetek od już złożonych lokat), ale z drugiej strony, niskie stopy procentowe sprzyjają utrzymaniu ożywienia gospodarki, co przekłada się na poprawę sytuacji finansowej przedsiębiorstw oraz sytuacji na rynku pracy, a to przekłada się na zwiększenie oszczędności w bankach (ten drugi aspekt jak dotychczas przeważa)
- Program „Rodzina 500+” powinien prowadzić do wzrostu depozytów części gospodarstw domowych

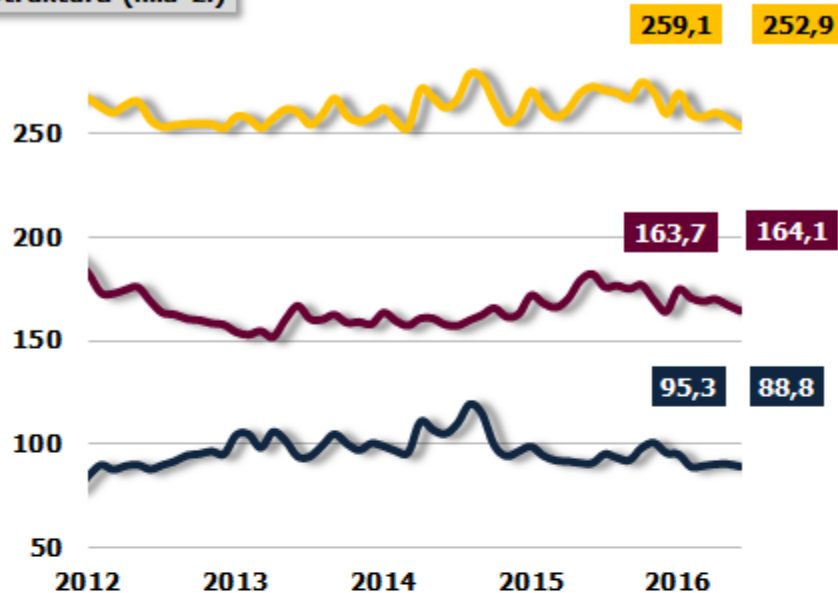
Struktura depozytów

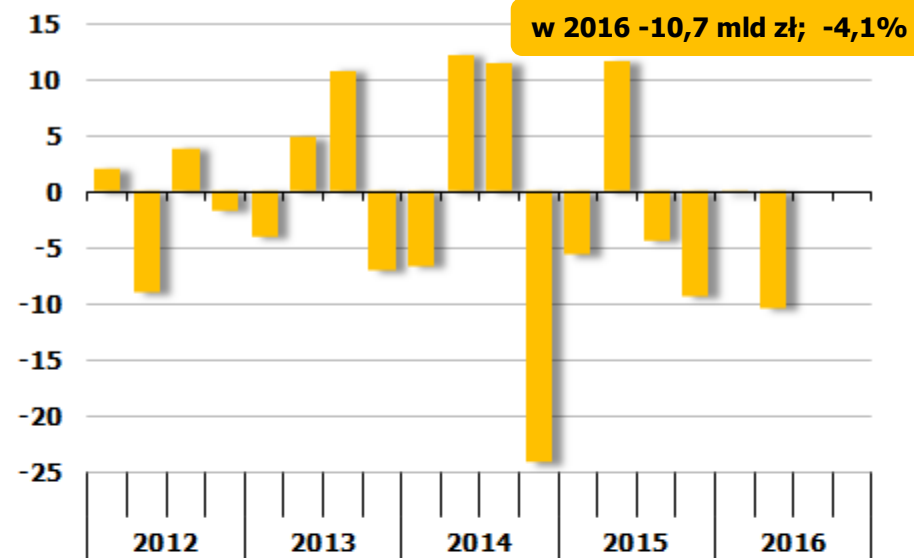
- Instytucje niekomercyjne
- Przedsiębiorstwa
- Gospodarstwa domowe

Stan depozytów i kredytów sektora finansowego pozostaje względnie stabilny

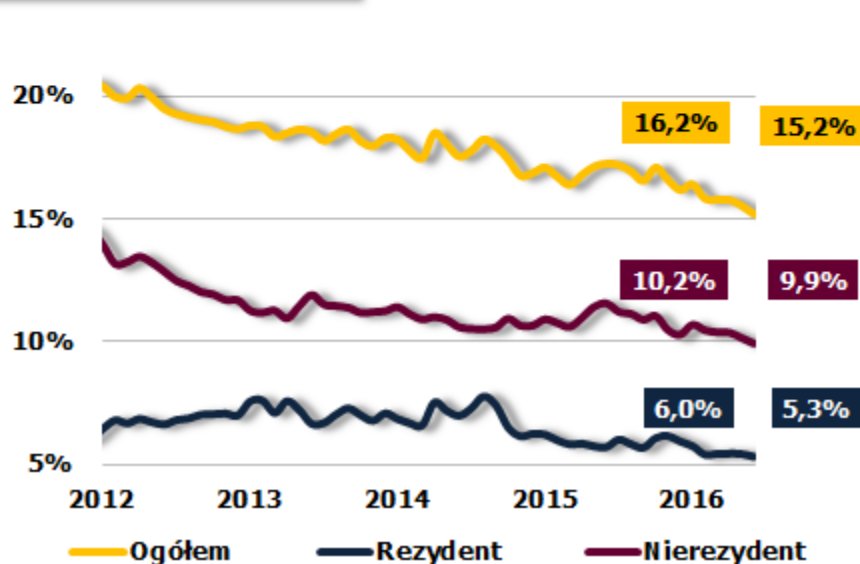
Struktura (mld zł)

Skorygowana zmiana kwartalna (mld zł)

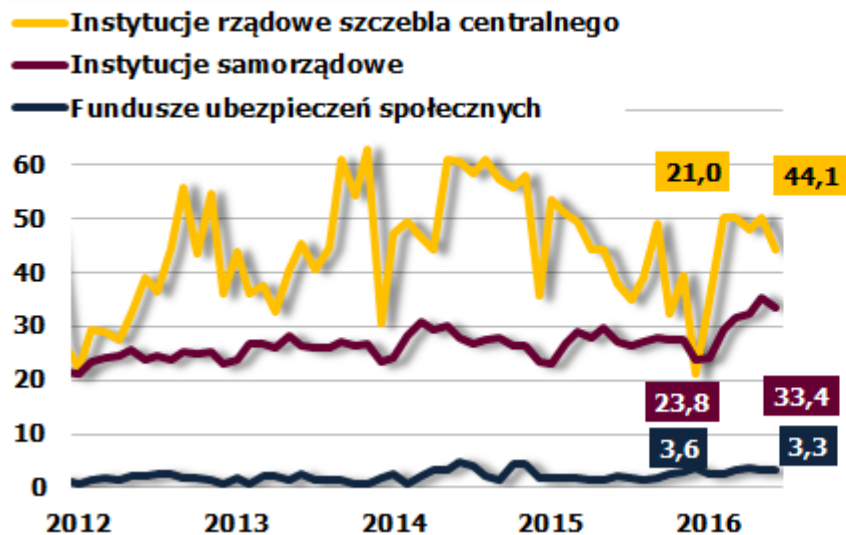
Udział w sumie bilansowej

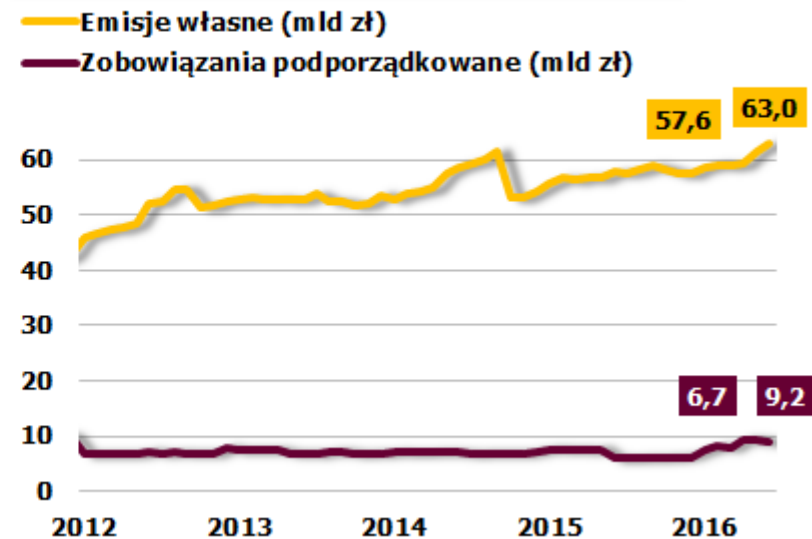
- Pomimo okresowych wahań, stan depozytów oraz kredytów sektora finansowego, pozostaje w ostatnich latach względnie stabilny, a zmiany stanu tych środków wynikają głównie ze zmienności kursu złotego względem walut głównych (połowa środków przypada na waluty obce), skali operacji prowadzonych na rynku finansowym, zmian strategii działania do jakiej dochodzi w niektórych bankach oraz bieżącego zarządzania płynnością banków
- Stabilizacja poziomu tych środków, prowadzi do stopniowego zmniejszenia ich udziału w strukturze zobowiązań i sumie bilansowej

Okresowy wzrost stanu depozytów sektora budżetowego, Wzrost emisji własnych i zobowiązań podporządkowanych

Depozyty sektora budżetowego (mld zł)

Emisje własne i zobowiązania podporządkowane

Rola depozytów sektora budżetowego, emisji własnych i pożyczek podporządkowanych w finansowaniu działalności banków pozostaje ograniczona, co wynika z ich ograniczonej wartości oraz silnej koncentracji (choć na poziomie jednostkowych banków źródła te mogą odgrywać istotną rolę)

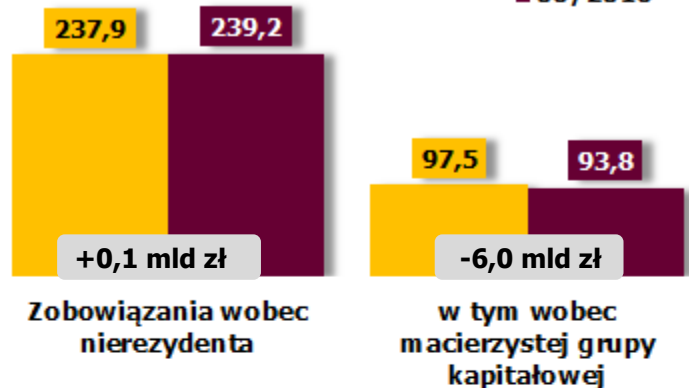
W I półroczu br. odnotowano

- okresowy i silnie skoncentrowany przyrost stanu depozytów sektora budżetowego
- wzrost stanu emisji własnych oraz pożyczek podporządkowanych

Poziom finansowania zagranicznego pozostaje względnie stabilny

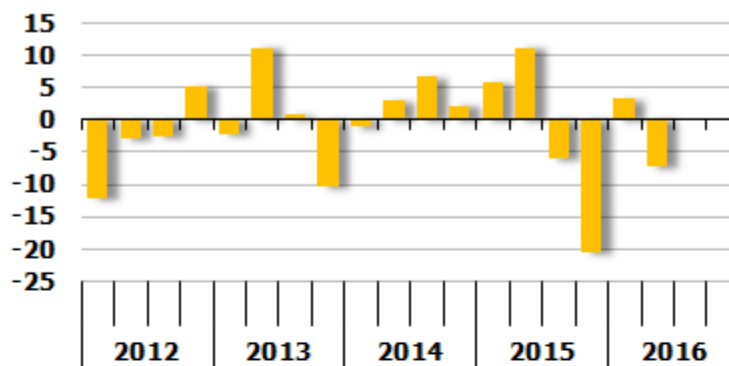
Finansowanie zagraniczne (mld zł)

■ 12/2015
■ 06/2016

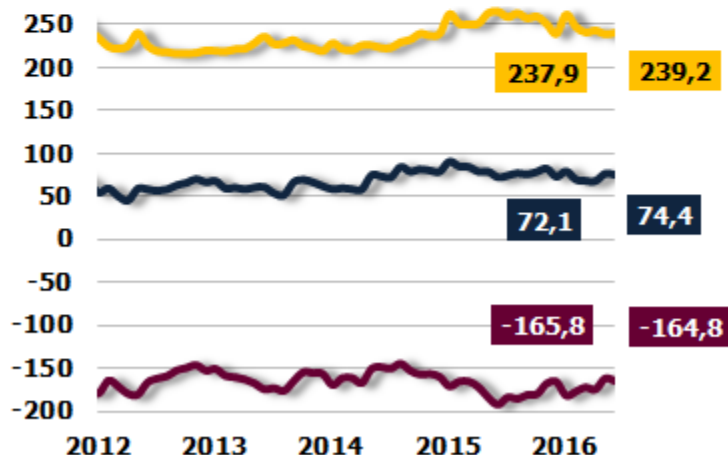

Kwartałna zmiana (skorygowana) finansowania zagranicznego (mld zł)

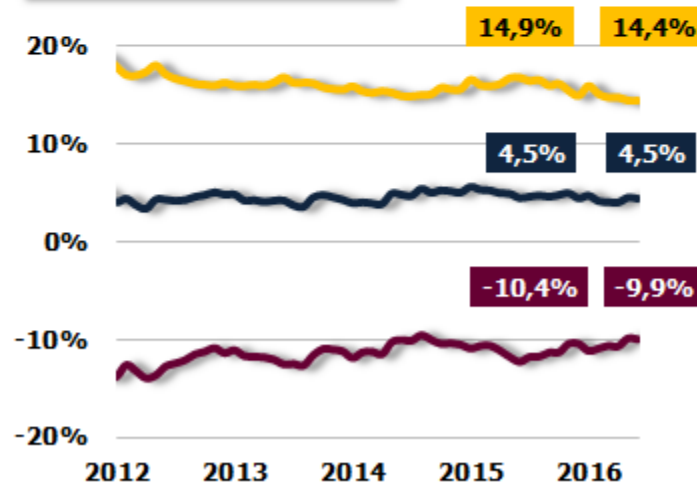
w 2016 -4,3 mld zł; -1,8%

Należności, zobowiązania, luka (mld zł)

Udział w sumie bilansowej

— Należności od nierezydenta — Zobowiązania wobec nierezydenta — Luka finansowania

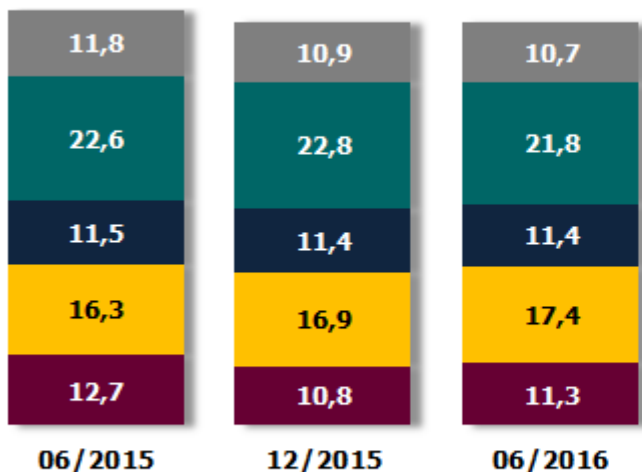
Stan finansowania zagranicznego pozostaje w ostatnich latach względnie stabilny, a zmiany stanu tych środków wynikają głównie z wahań kursów walut, skali operacji skarbowych oraz zmian strategii działania. Konsekwencją względnej stabilizacji jest stopniowe zmniejszanie udziału tych środków w strukturze zobowiązań oraz w sumie bilansowej, co sprzyja zwiększeniu stabilności sektora bankowego

Jakość portfela kredytowego pozostaje względnie stabilna

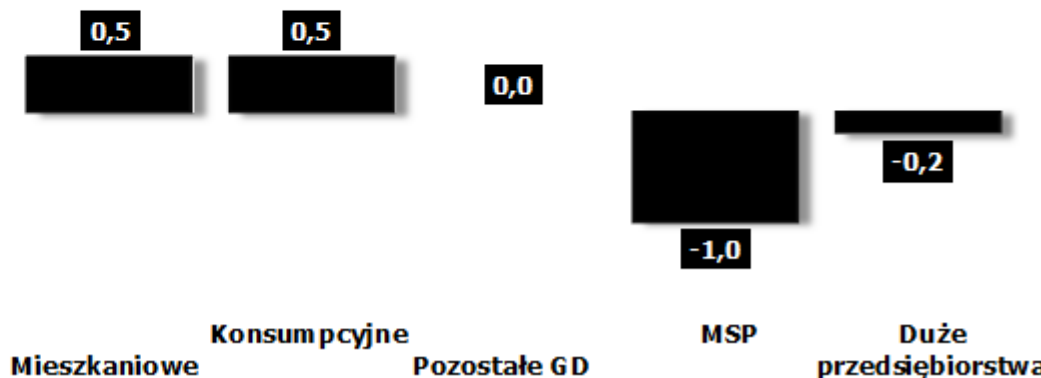
	Kredyty zagrożone (mld zł)			Zmiana		Udział w portfelu		
	06/2015	12/2015	06/2016	mld zł	%	06/2015	12/2015	06/2016
KREDYTY OGÓŁEM	75,6	73,5	73,3	-0,1	-0,1%	6,9%	6,6%	6,4%
Sektor finansowy	0,2	0,3	0,4	0,1	36,2%	0,4%	0,4%	0,6%
Sektor niefinansowy	75,1	73,0	72,8	-0,2	-0,3%	8,0%	7,6%	7,3%
Sektor budżetowy	0,2	0,2	0,2	0,0	-3,8%	0,3%	0,2%	0,2%
Gospodarstwa domowe	40,6	39,1	40,1	1,0	2,5%	6,5%	6,2%	6,2%
Konsumpcyjne	16,3	16,9	17,4	0,5	3,1%	12,1%	12,0%	11,9%
Mieszkaniowe	12,7	10,8	11,3	0,5	4,4%	3,4%	2,8%	2,9%
Pozostałe	11,5	11,4	11,4	0,0	-0,2%	10,8%	10,7%	10,4%
Przedsiębiorstwa	34,4	33,7	32,6	-1,2	-3,5%	10,9%	10,3%	9,6%
MSP	22,6	22,8	21,8	-1,0	-4,4%	12,4%	12,3%	11,3%
Duże przedsiębiorstwa	11,8	10,9	10,7	-0,2	-1,5%	8,8%	7,7%	7,3%
Opóźnione > 30 dni								
Konsumpcyjne	17,5	17,8	18,6	0,7	4,1%	12,5%	12,3%	12,3%
Mieszkaniowe	11,9	10,3	10,6	0,3	3,2%	3,1%	2,7%	2,7%

- Jakość portfela kredytowego pozostaje względnie stabilna. W I półroczu odnotowano marginalne obniżenie stanu kredytów zagrożonych, ale wynikało to z wyłączenia z bazy danych SK Banku. Gdyby nie to zdarzenie, odnotowano by nieznaczny wzrost kredytów zagrożonych
- Zadowalającą jakość portfela należy łączyć z utrzymującym się ożywieniem gospodarki, rekordowo niskimi stopami procentowymi, dokonany w poprzednich okresach pewnym zacieśnieniem polityki kredytowej (w drodze samoregulacji i działań nadzoru) oraz sprzedażą „złych” kredytów

Kredyty zagrożone sektora niefinansowego (mld zł)

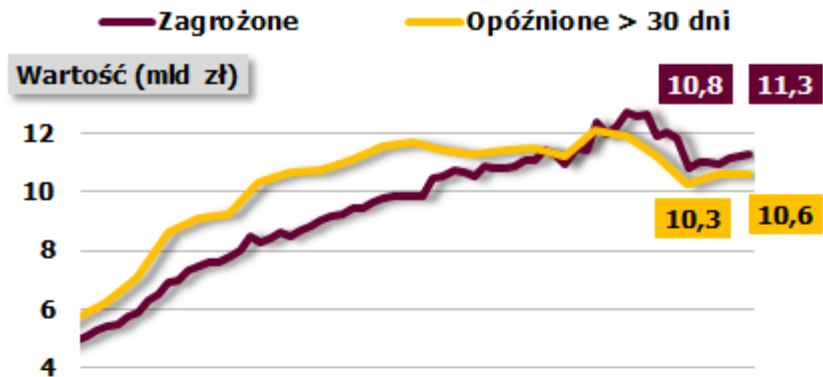
Zmiana stanu kredytów zagrożonych w 2016 (mld zł)

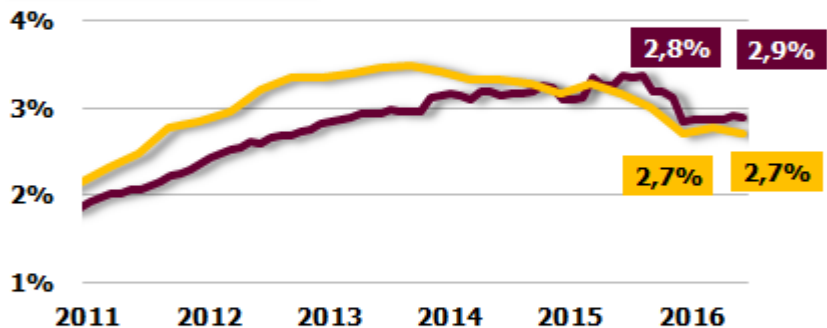
MIESZKANIOWE - STABILIZACJA/POGORZENIE

Zagrożone +0,5 mld zł

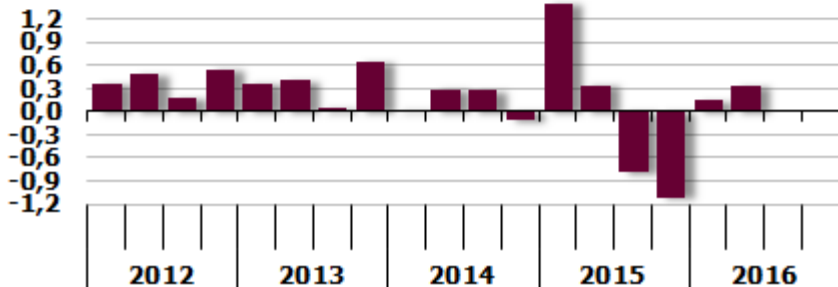
Opóźnione > 30 +0,3 mld zł

Udział w portfelu (%)

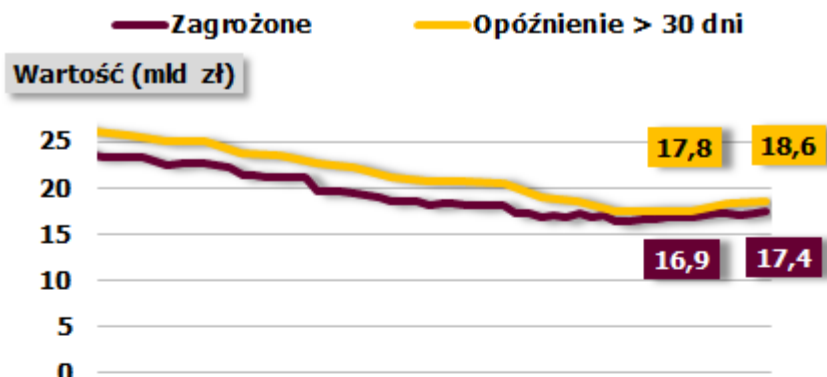
Kwartałna zmiana stanu kredytów zagrożonych (mld zł)

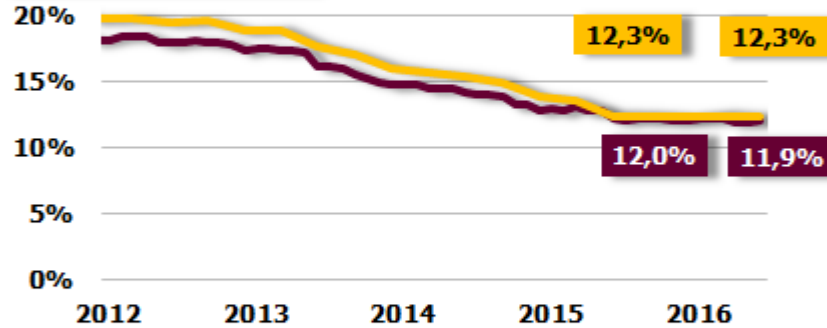
KONSUMPCYJNE – STABILIZACJA

Zagrożone +0,5 mld zł

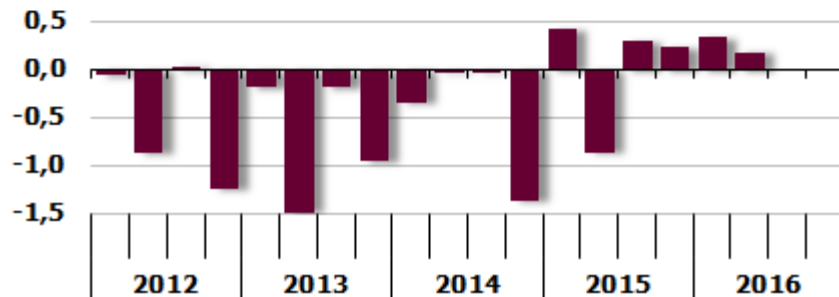
Opóźnione > 30 +0,7 mld zł

Udział w portfelu (%)

Kwartałna zmiana stanu kredytów zagrożonych (mld zł)

UWAGI:

W kontekście relatywnie wysokiej jakości kredytów mieszkaniowych na tle innych rodzajów kredytów, UKNF stale przypomina, że portfel ten generuje szereg rodzajów potencjalnego ryzyka dla klientów, banków i gospodarki, co wynika z:

- dominującej roli tych kredytów w bilansie sektora bankowego (na koniec czerwca br. stanowiły one 40,6% kredytów dla sektora niefinansowego oraz 23,3% sumy bilansowej sektora, ale w niektórych bankach udział ten był znacznie wyższy)**
- wysokiego udziału kredytów walutowych generujących szereg rodzajów ryzyka**
- wysokich LTV znacznej części portfela kredytowego (ponad 600 tys. kredytów o LTV > 80%, w tym ponad 200 tys. kredytów o LTV > 100%), co wzbudza obawy o sytuację kredytobiorców, którzy zostaliby objęci procesami windykacji (część z nich pomimo sprzedaży nieruchomości zostałaby z wysokimi zobowiązaniami)**
- ograniczonej płynności na rynku nieruchomości, niezadawalających baz danych o rynku nieruchomości i sytuacji finansowej klientów, silnego zróżnicowania cen nieruchomości utrudniającego ich właściwą wycenę oraz braku w pełni zadowalających źródeł finansowania**
- kwestii społecznych i prawnych związanych z realizacją zabezpieczeń (na koniec ub.r. w portfelach banków było blisko 50 tys. kredytów zagrożonych, które były zabezpieczone na nieruchomości mieszkalnej, co oznacza że około 100-150 tys. osób było dotkniętych problemem obsługi tych kredytów)**

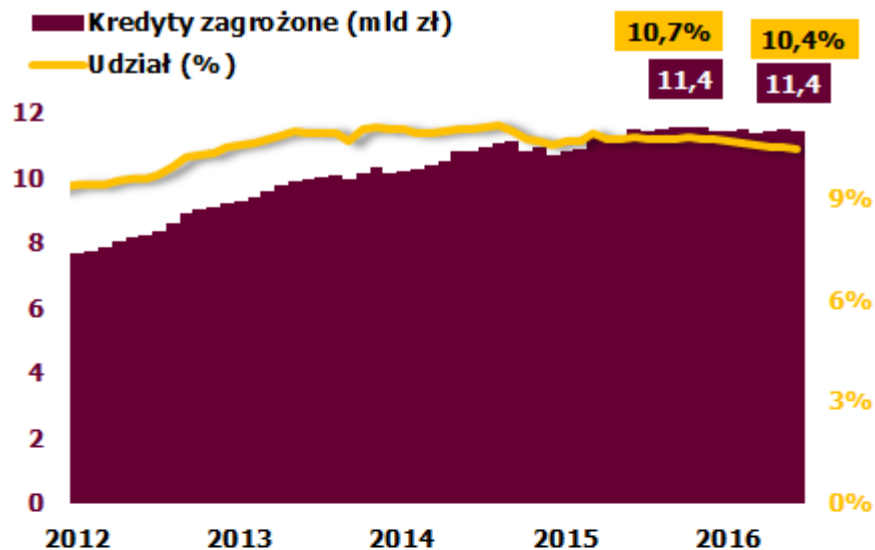
Dlatego banki posiadające istotny portfel kredytów o niekorzystnych parametrach powinny zabezpieczyć związane z nim ryzyko m.in. za pomocą dodatkowego kapitału, który pokryłby koszty materializacji ryzyka w przypadku realizacji niekorzystnych scenariuszy

UKNF stale też zwraca bankom uwagę na konieczność pełnego wcielenia do praktyki bankowej postanowień Rekomendacji S. W szczególności, do niewłaściwych praktyk należy zaliczyć niedoszacowanie ryzyka stopy procentowej (zbyt niskie bufony przy badaniu zdolności kredytowej), akceptację zbyt niskich kosztów utrzymania (na poziomie minimum socjalnego lub niewiele wyższym), które są nieadekwatne do kosztów faktycznie ponoszonych przez kredytobiorców.

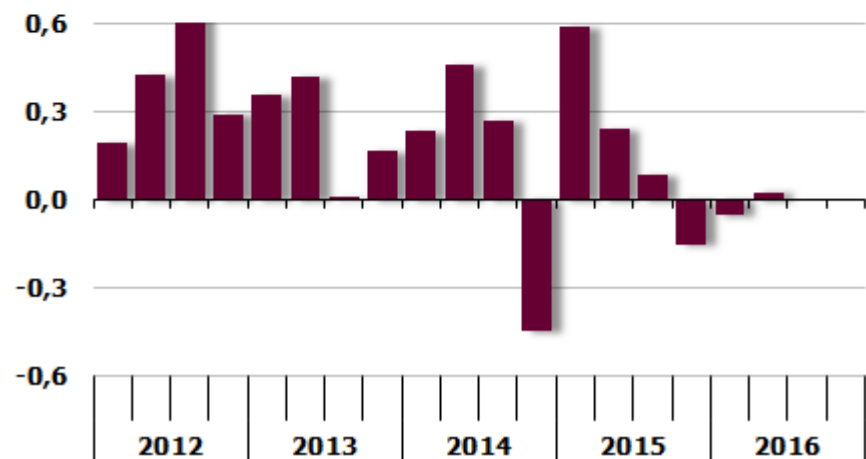
Mając na uwadze ryzyko związane z portfelem kredytów mieszkaniowych, KNF nałożyła na niektóre banki dodatkowy wymóg kapitałowy, jak też wydała bankom szereg zaleceń związanych z ich polityką kredytową, których realizacja jest stale monitorowana.

POZOSTAŁE GD - STABILIZACJA/POPRAWA

Zagrożone -0,0 mld zł

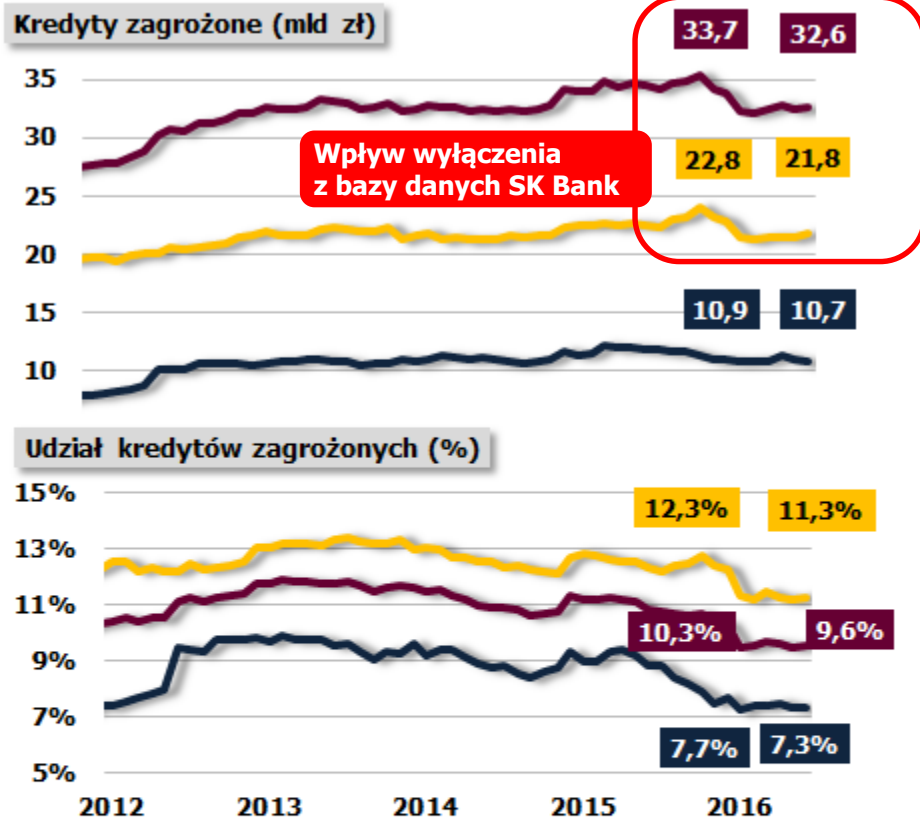
Kwartałna zmiana stanu kredytów zagrożonych (mld zł)

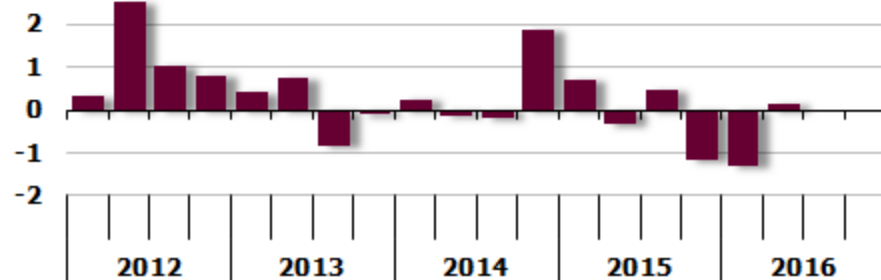
PRZEDSIĘBIORSTWA – STABILIZACJA/POPRAWA

Zagrożone -1,2 mld zł (MSP -1,0 mld zł; DUŻE -0,2 mld zł)

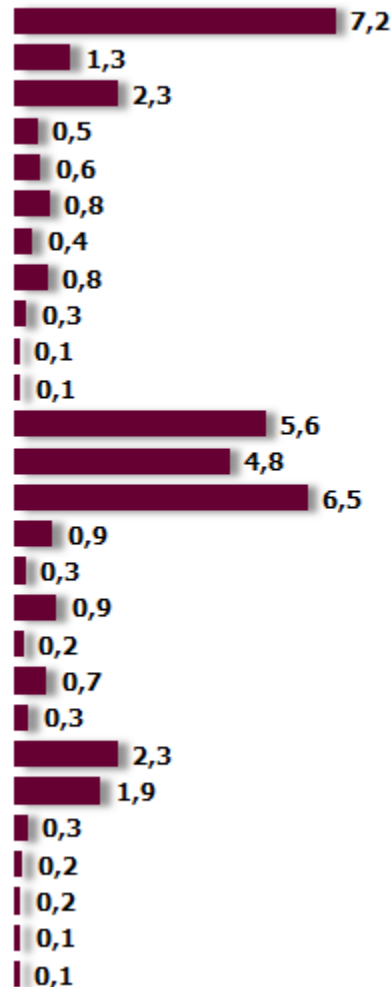
Ogółem MSP Duże przedsiębiorstwa

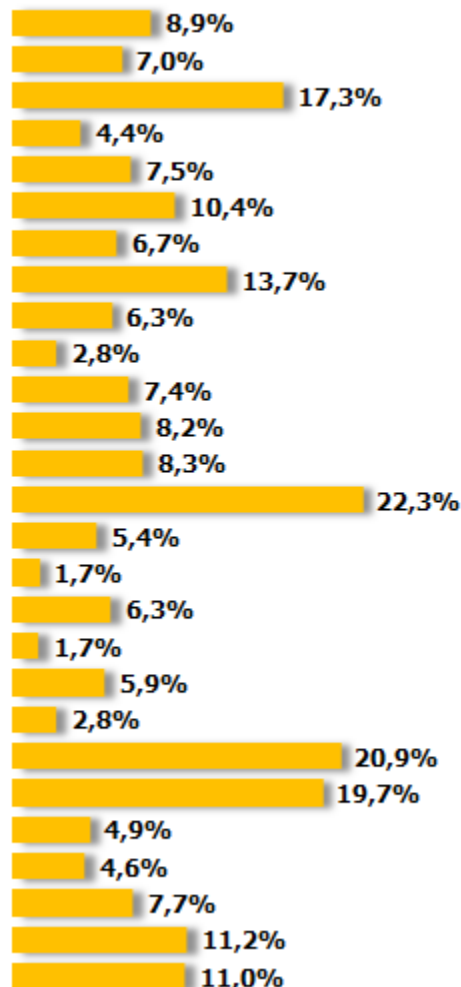
Kwartałna zmiana stanu kredytów zagrożonych (mld zł)

Kredyty zagrożone (mld zł)

Udział w portfelu

Sekcja C - Przetwórstwo przemysłowe

- spożywczy
- metalurgiczny
- chemiczny i farmaceutyczny
- drzewny i papierniczy
- maszynowy
- inna produkcja, naprawa maszyn
- produkcja cementu, gipsu, szkła
- produkcja sprzętu transportowego
- rafinerie i koksownictwo
- produkcja tekstylna

Sekcja G - Handel

Sekcja L - Obsługa nieruchomości

Sekcja F - Budownictwo

Sekcja H - Transport

Sekcja D - Energetyka

Sekcja A - Rolnictwo, leśnictwo, rybactwo

Sekcja J - Informacja i komunikacja

Sekcja M - Działalność profesjonalna

Sekcja N - Administrowanie

Sekcja I - Hotele i gastronomia

Sekcja B - Górnictwo i wydobywanie

Sekcja Q - Opieka zdrowotna

Sekcja E - Dostawa wody, ścieki, odpady

Sekcja R - Kultura, rozrywka i rekreacja

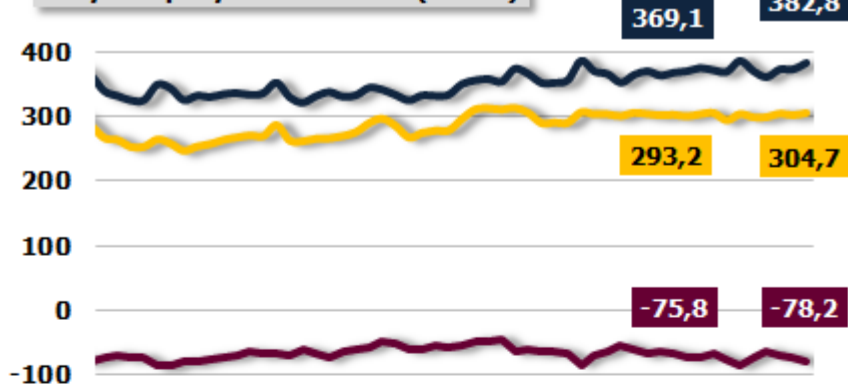
Sekcja S - Pozostałe usługi

Sekcja P - Edukacja

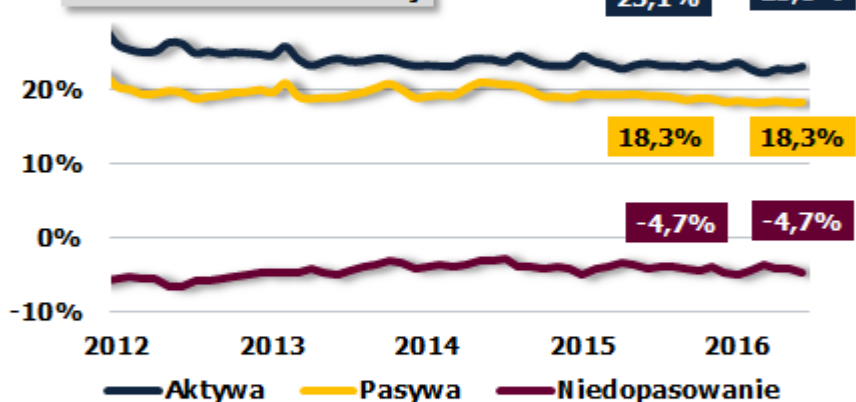
- W ujęciu branżowym kluczowe znaczenie ma jakość kredytów udzielonych dla przemysłu, handlu, obsługi nieruchomości oraz budownictwa, na które przypada około 70% ekspozycji kredytowych banków wobec sektora przedsiębiorstw
- Na koniec czerwca br. najniższą jakość przedstawiał portfel kredytów przedsiębiorstw z branży budowlanej, hoteli i gastronomii, w których udział kredytów zagrożonych przekraczał 20% oraz przedsiębiorstw z branży górnictwa i metalurgii, w których kształtował się w pobliżu 20%

Struktura walutowa pozostaje relatywnie stabilna Finansowanie długoterminowe bez większych zmian

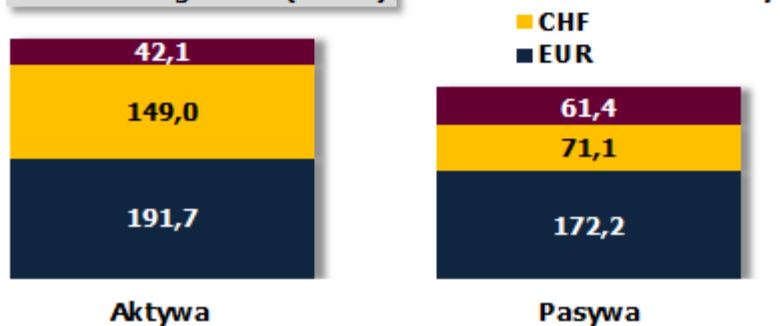
Aktywa i pasywa walutowe (mld zł)

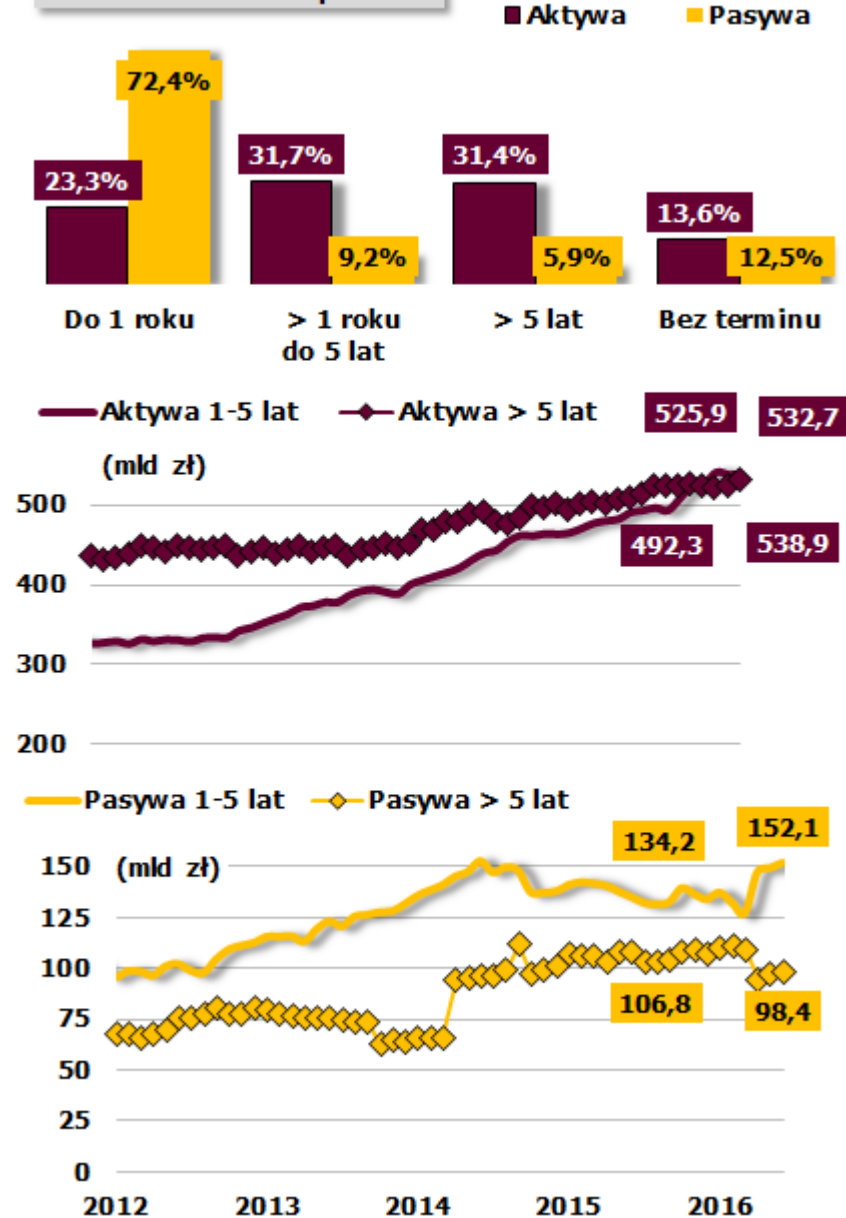
Udział w sumie bilansowej

Struktura wg walut (mld zł)

Struktura terminów płatności

SYTUACJA I WYCENA RYNKOWA

NAJWIĘKSZYCH BANKÓW ORAZ ICH INWESTORÓW STRATEGICZNYCH

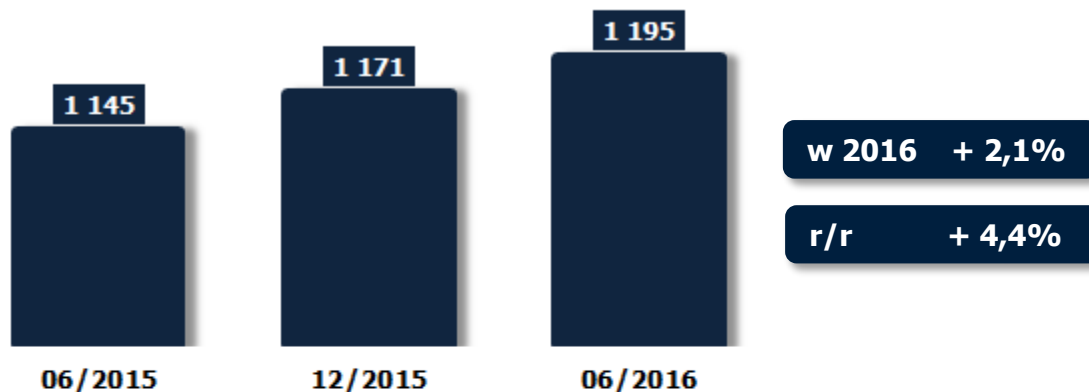
Wybrane elementy sytuacji polskich banków na tle podmiotów macierzystych

	Suma bilansowa			Kredyty			Wynik netto			Wartość rynkowa		
	06/2015	06/2016		06/2015	06/2016		06/2015	06/2016		06/2015	06/2016	
Banki polskie notowane na GPW (mln PLN)												
PKO BP	255 524	272 442	6,6%	192 808	198 972	3,2%	1 350	1 512	12,0%	38 900	29 100	-25,2%
Bank Pekao	170 897	166 012	-2,9%	118 497	126 202	6,5%	1 244	1 264	1,6%	47 231	35 972	-23,8%
BZ WBK	133 050	142 249	6,9%	95 397	105 722	10,8%	1 577	1 280	-18,9%	33 864	26 074	-23,0%
mBank	120 604	128 733	6,7%	79 419	83 730	5,4%	672	696	3,6%	17 418	13 050	-25,1%
ING BSK	105 319	115 640	9,8%	69 790	79 789	14,3%	606	666	10,0%	16 523	16 061	-2,8%
Getin Noble	70 376	70 092	-0,4%	53 277	49 954	-6,2%	199	-17	x	3 631	1 140	-68,6%
BGŻ BNP Paribas	62 602	69 717	11,4%	52 195	56 601	8,4%	18	65	263,1%	5 791	4 035	-30,3%
Millennium	68 877	66 696	-3,2%	48 471	48 384	-0,2%	328	431	31,5%	7 946	5 677	-28,5%
Alior Bank	36 467	47 042	29,0%	29 939	36 430	21,7%	179	162	-9,6%	6 493	6 764	4,2%
Bank Handlowy	51 661	44 183	-14,5%	18 206	18 444	1,3%	367	326	-11,1%	13 061	9 368	-28,3%
Bank BPH	33 354	31 480	-5,6%	25 018	15 444	-38,3%	18	-416	x	3 174	2 366	-25,5%
BOŚ	19 884	21 147	6,4%	13 539	14 722	8,7%	3	-12	x	614	260	-57,7%
Idea Bank	16 050	19 528	21,7%	11 345	14 128	24,5%	162	338	107,8%	2 059	1 889	-8,2%
RAZEM	1 144 664	1 194 962	4,4%	807 899	848 524	5,0%	6 722	6 295	-6,4%	196 704	151 755	-22,9%
Inwestorzy strategiczni banków polskich o sumie bilansowej > 10 mld zł (dane w walucie lokalnej - mln EUR, mln USD)												
BNP Paribas	2 138 509	2 171 989	1,6%	741 424	749 084	1,0%	4 203	4 374	4,1%	67 469	49 553	-26,6%
Deutsche Bank	1 694 176	1 803 290	6,4%	430 058	432 887	0,7%	1 339	232	-82,7%	37 378	17 055	-54,4%
Citigroup	1 829 370	1 818 771	-0,6%	676 039	670 366	-0,8%	9 616	7 499	-22,0%	167 606	124 412	-25,8%
Credit Agricole	1 531 920	1 582 281	3,3%	333 893	347 280	4,0%	1 704	1 385	-18,7%	35 201	21 238	-39,7%
Societe Generale	1 359 510	1 460 243	7,4%	412 415	434 783	5,4%	2 219	2 385	7,5%	33 751	22 784	-32,5%
Santander	1 339 376	1 342 906	0,3%	826 707	809 170	-2,1%	4 261	2 911	-31,7%	89 679	49 496	-44,8%
UniCredit	875 126	891 477	1,9%	492 402	498 152	1,2%	1 034	1 321	27,7%	35 973	12 187	-66,1%
ING Groep	864 920	885 659	2,4%	549 147	560 692	2,1%	3 128	2 552	-18,4%	57 283	35 537	-38,0%
Commerzbank	561 022	532 602	-5,1%	214 449	211 106	-1,6%	645	372	-42,3%	14 452	7 420	-48,7%
General Electric	610 926	401 461	-34,3%	x	x	x	-14 933	3 081	x	267 717	289 479	8,1%
DNB ASA	2 641 739	2 665 157	0,9%	1 503 747	1 555 380	3,4%	11 618	9 791	-15,7%	213 047	161 821	-24,0%
Raiffeisen	119 734	113 969	-4,8%	76 294	70 825	-7,2%	276	210	-23,9%	3 823	3 303	-13,6%
Banco Com. Port.	78 730	73 068	-7,2%	57 085	55 438	-2,9%	241	-197	x	4 605	1 074	-76,7%
PZU	66 080	112 945	70,9%	x	x	x	1 322	660	-50,1%	37 360	24 654	-34,0%

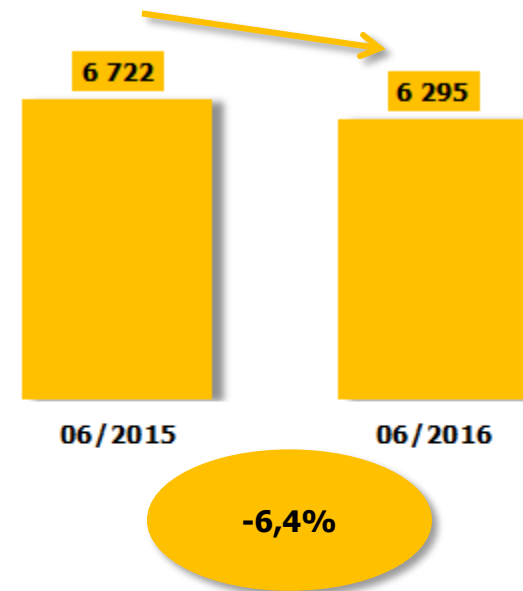
Źródło: Bloomberg (dane skonsolidowane)

RAZEM BANKI NOTOWANE NA GPW W WARSZAWIE

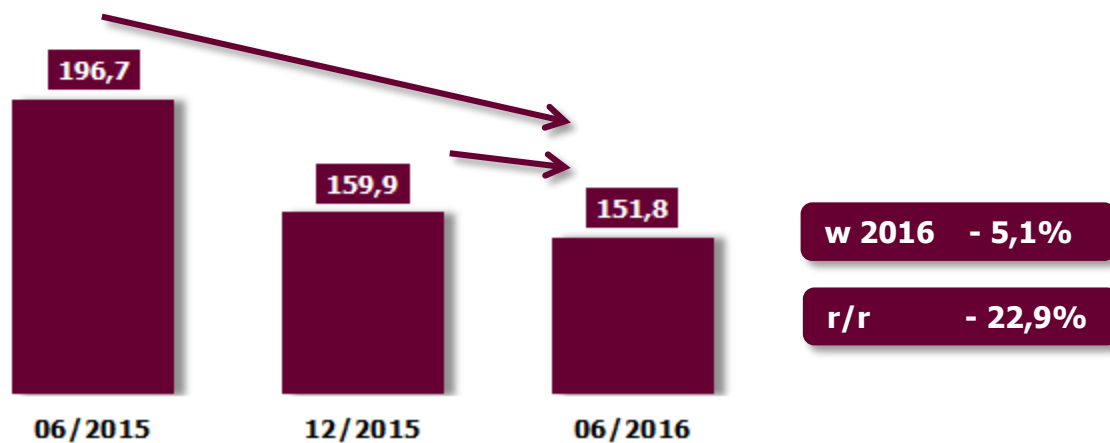
Suma bilansowa (mld zł)

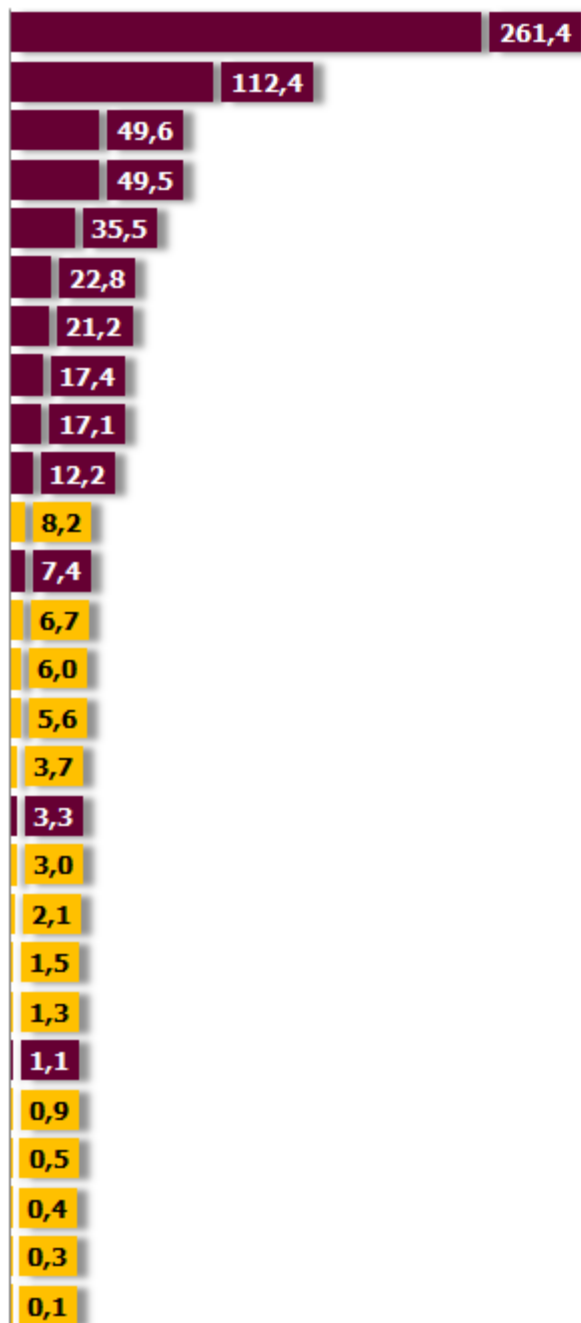
Wynik finansowy netto (mln zł)

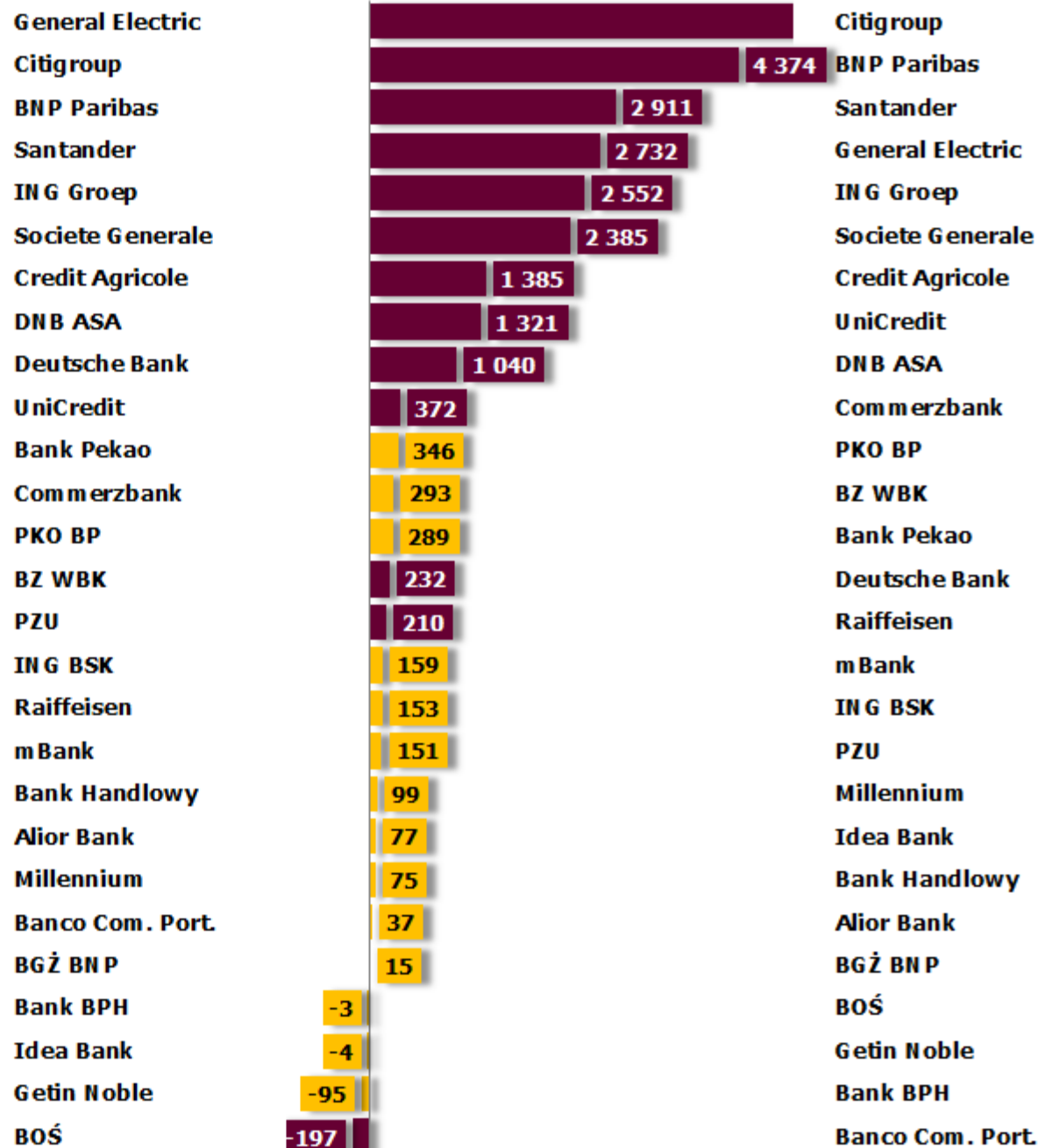
Wartość rynkowa (mld zł)

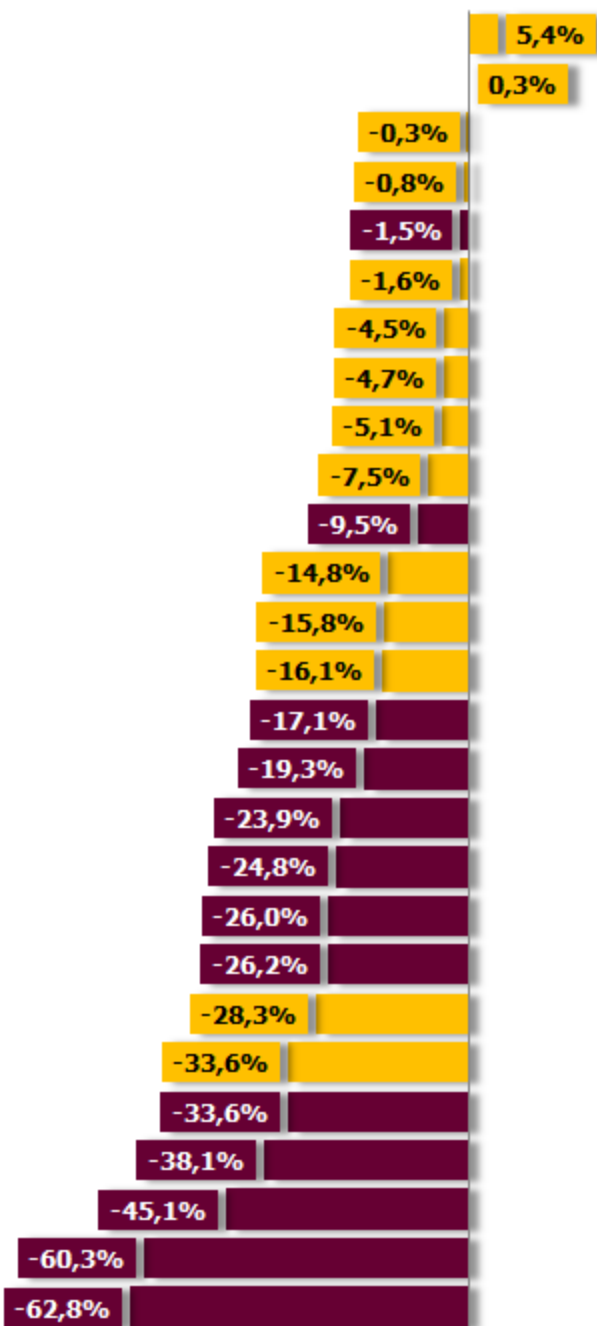
Wartość rynkowa - 06/2016 (mld EUR)

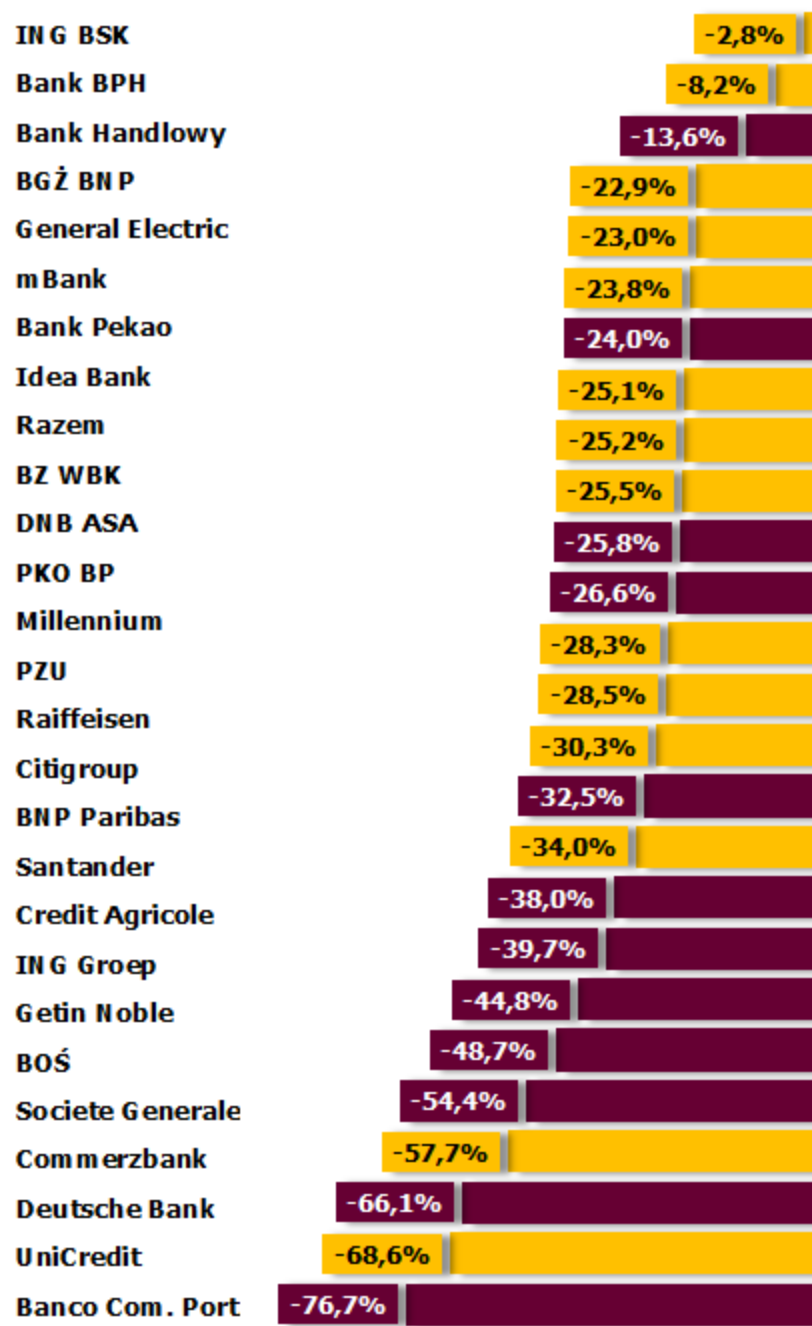
Wynik finansowy netto - 06/2016 (mln EUR)

Zmiana wartości rynkowej - w 2016

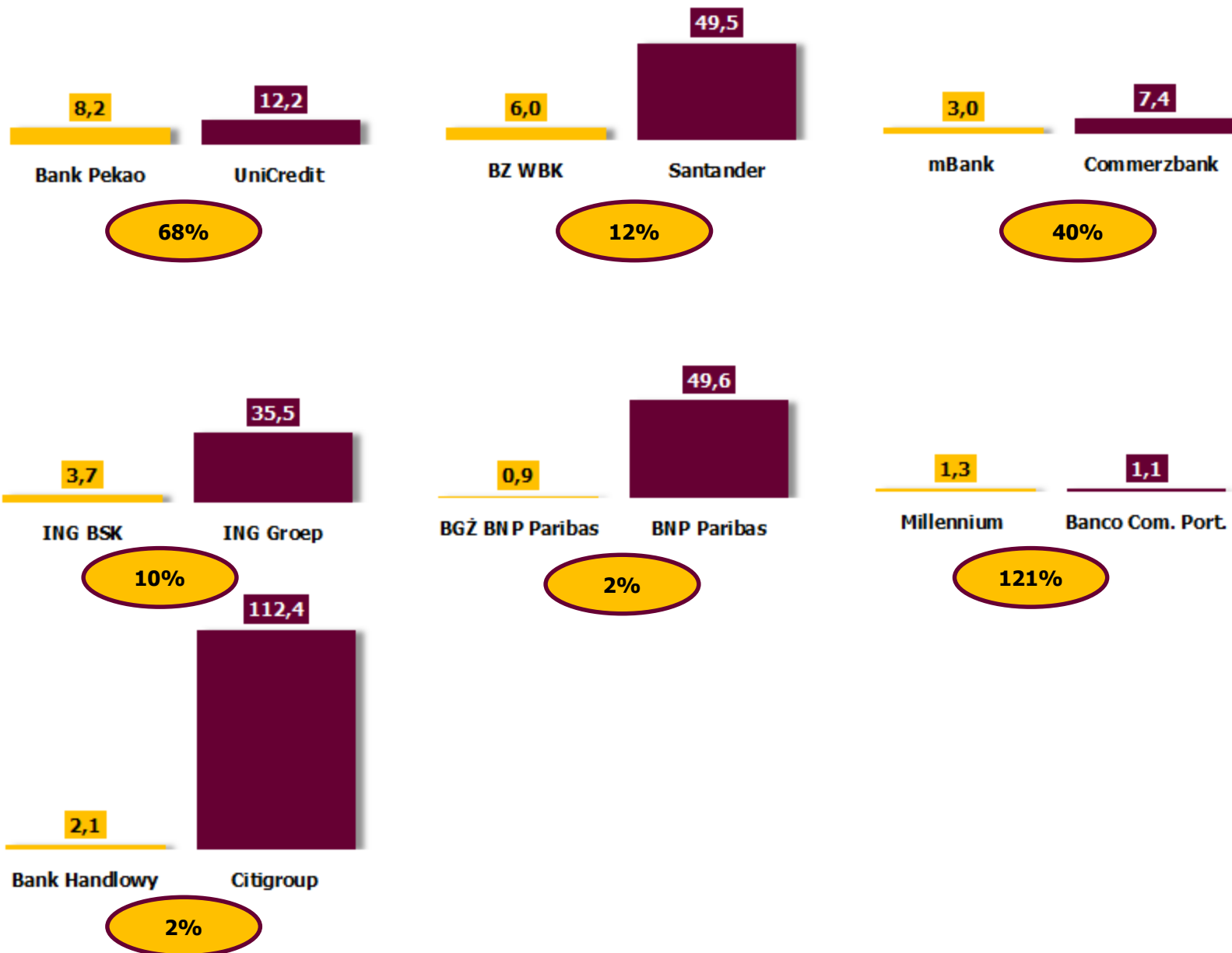

Zmiana wartości rynkowej - rok/rok

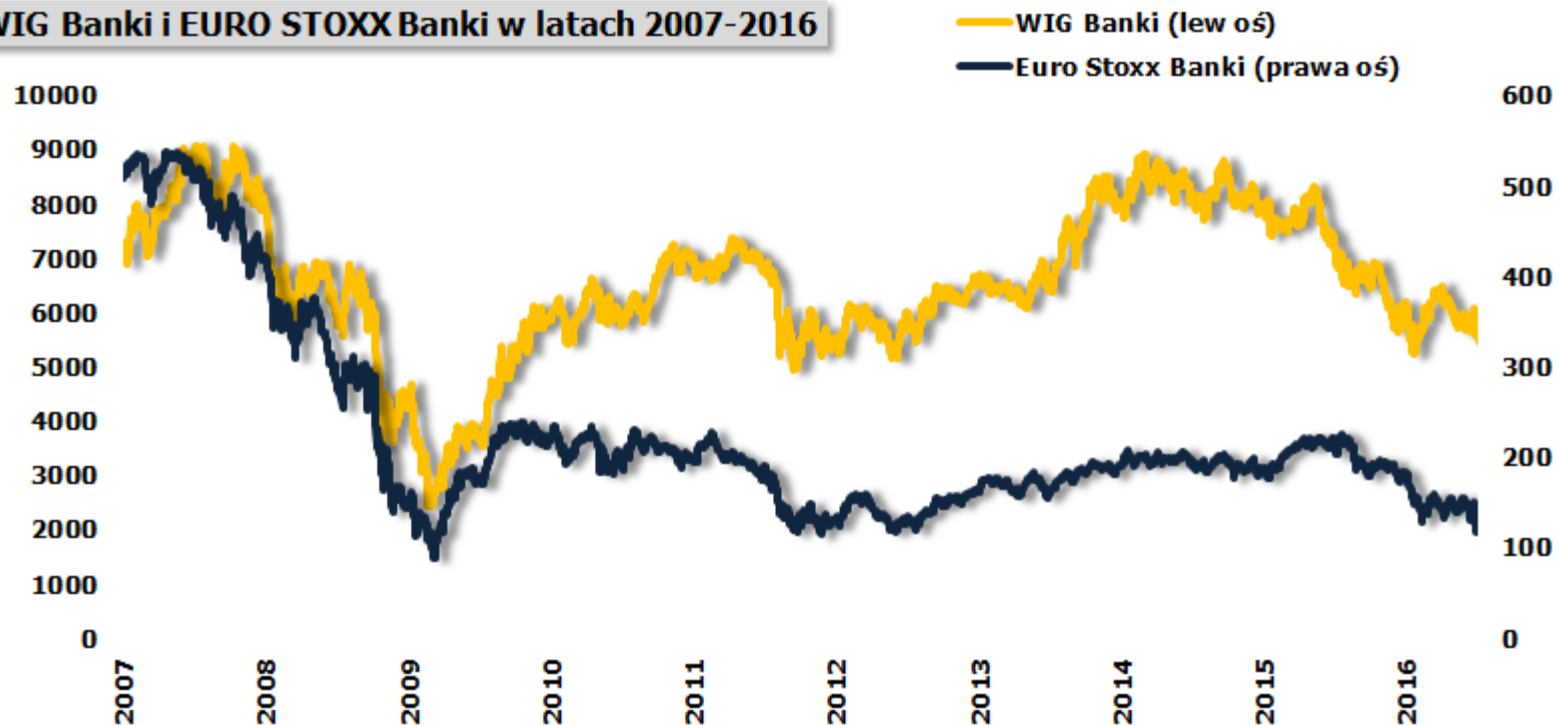

ING BSK
Idea Bank
Raiffeisen
Razem
BZ WBK
Bank Pekao
DNB ASA
mBank
PKO BP
Bank BPH
Citigroup
BNP Paribas
Bank Handlowy
Millennium
BGŻ BNP
Societe Generale
PZU
ING Groep
Credit Agricole
Santander
Commerzbank
Deutsche Bank
BOŚ
UniCredit
Getin Noble
Banco Com. Port.

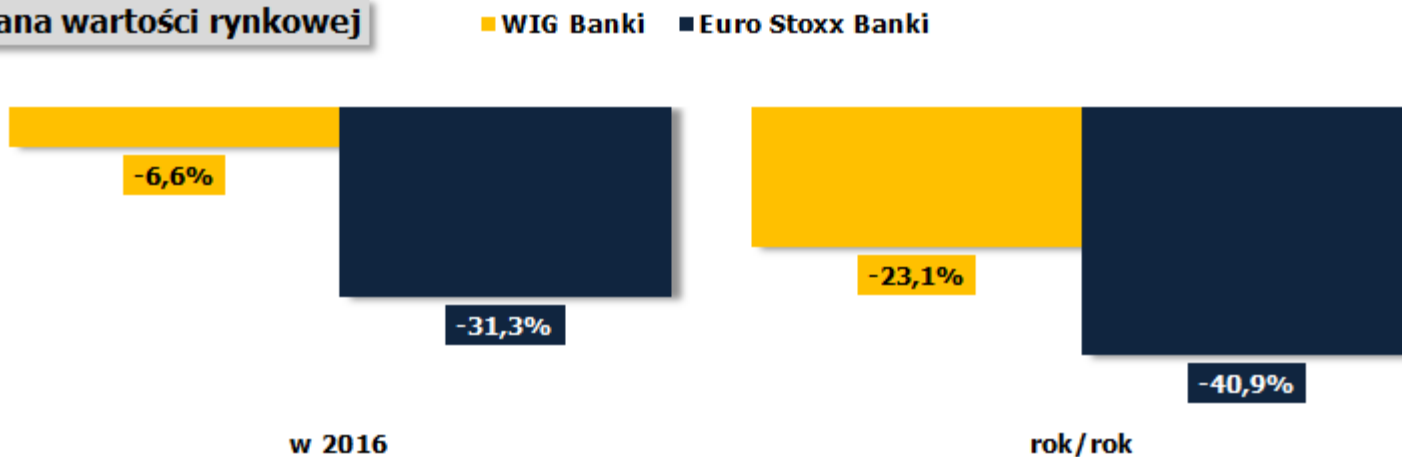
Wycena polskich banków na tle inwestorów strategicznych (06/2016; mld EUR; %)

WIG Banki i EURO STOXX Banki w latach 2007-2016

Zmiana wartości rynkowej

WNIOSKI KOŃCOWE

- ❑ **SYTUACJA BIEŻĄCA SEKTORA BANKOWEGO POZOSTAJE STABILNA, ALE W OTOCZENIU ZEWNĘTRZNYM POZOSTAJE SZEREG CZYNNIKÓW POTENCJALNEGO RYZYKA**
- **Utrzymujące się ożywienie gospodarki przekłada się na poprawę warunków działania sektora bankowego (choć środowisko niskich stóp procentowych stanowi dla banków wyzwanie). Jednak w otoczeniu zewnętrznym polskiej gospodarki znajduje się szereg czynników ryzyka, które mogą wpływać niekorzystnie na polską gospodarkę, a w konsekwencji i sytuację sektora bankowego (w szczególności należy mieć na uwadze niepewność wynikającą z wyników referendum przeprowadzonego w W. Brytanii w sprawie wyjścia UE, niepewność związaną z dalszymi działaniami głównych banków centralnych, jak też obawy o obniżenie tempa wzrostu największych gospodarek). Realizacja niekorzystnych scenariuszy może wywierać negatywną presję na postawy przedsiębiorstw i konsumentów, co ostatecznie może doprowadzić do obniżenia tempa wzrostu w krajach UE i wywrzeć negatywną presję na polską gospodarkę.**
- **Źródłem niepewności i potencjalnego ryzyka są również zmiany o charakterze regulacyjnym, które mogą oddziaływać pozytywnie, jak i negatywnie na działalność banków. Wydaje się jednak, że w przypadku większości tych czynników banki mają możliwość adaptacji, w krótkim lub średnim okresie. Głównym ryzykiem pozostaje kwestia ewentualnego ustawowego rozwiązania kwestii walutowych kredytów mieszkaniowych, która w przypadku realizacji skrajnych wariantów mogłaby doprowadzić do destabilizacji sektora bankowego.**
- ❑ **KONIECZNE JEST DOSTOSWANIE BANKÓW DO ZALECEŃ I REKOMENDACJI KNF**

Opracowanie:

Andrzej Kotowicz

Departament Bankowości Komercyjnej i Specjalistycznej oraz Instytucji Płatniczych

URZĄD KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO

Uwaga:

- **Wszystkie dane prezentowane w „Raporcie” pochodzą z bazy danych z dnia 30 lipca 2016 w związku z czym nie uwzględniają późniejszych korekt. Wyjątek stanowią dane dotyczące rachunku zysków i strat, gdzie w związku z nadesłaniem przez jeden z banków znaczącej korekty zdecydowano się na ich częściową aktualizację zgodnie ze stanem na 7 września 2016**
- **Źródła danych prezentowanych w „Raporcie”: UKNF, GUS, MF, NBP, EBC, OECD, Bloomberg, AMRON, BIK, REAS**